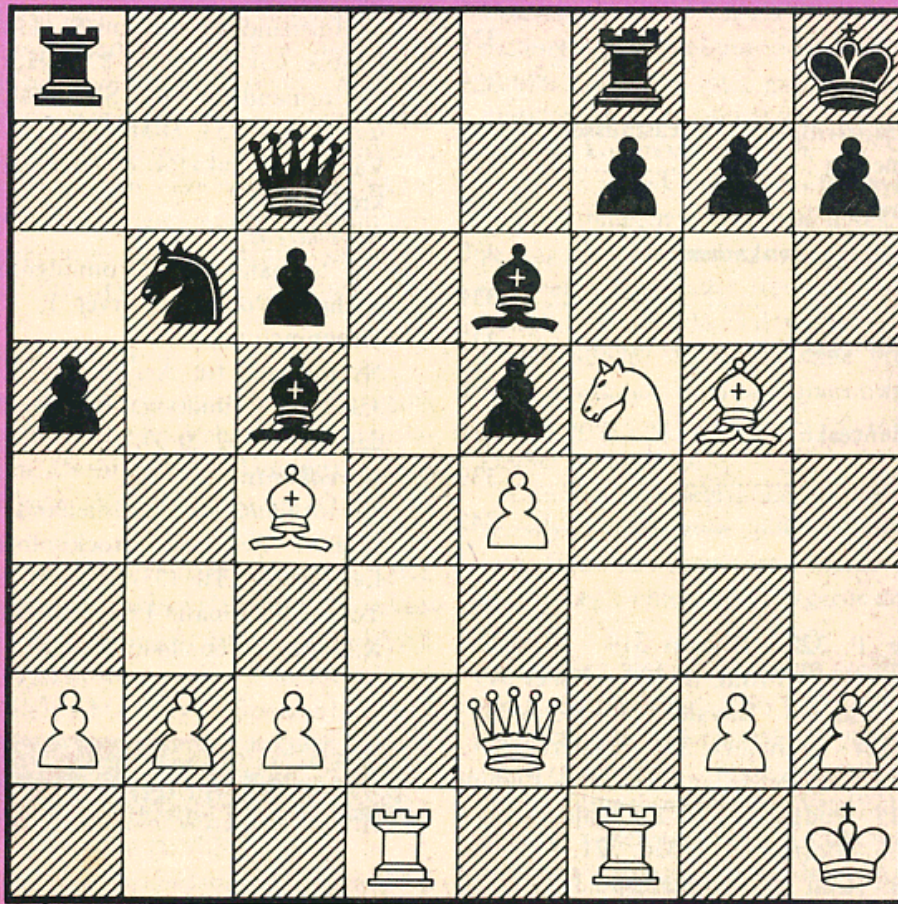

SKAKBLADET 12

KR. 3,50 inkl. moms

69. ÅRGANG

DECEMBER 1973

HVID TRÆKKER OG VINDER

udgivet af
Dansk Skak Union

Dansk Skak Union	314
Danmark rundt	314
<i>Ole Schøller Larsen: FIDE-kongressen i Helsingfors</i>	315
Reglement for Dansk Skak Unions ratingsystem II	316
<i>Bent Larsen: Partier fra Petropolis og Protoroz</i>	318
Skoleskak	323
Skak i radioen	324
Analysebrevkasse	325
<i>Steen Juul Mortensen: 2. L. Rasmussen mindeturnering</i>	327
Julekonkurrence	329
<i>Bent Kølvig: En provokation</i>	330
Litteratur	331
Partier og stillinger	333
Problemskak	336
Korrespondanceskak	338
Turneringer	339
Verden rundt	343

PARTIER

Auchenberg, P. 328 - Biyayas 319 - Bronstein 321 - Donner 334 - From, S. 328 - Geller 319 - Hug 318 - Jansa 333 - Kavalek 334 - Keres 335 - Larsen, B. 324 - Ljubojevic 321 - Lytterne 324 - Mecking 318 (2) - Petrosjan 334, 335 - Planinc 333, 334, 335 - Podgajets 335 - Polugajevskij 319, 320, 321, 335 - Portisch 319, 320, 321, 342 - Reshevsky 318 - Ribli 334 - Romanisjin 333 - Sjamkovitj 335 - Stein 342 - Szabo 333, 334.

Register for 1973 følger i næste nr.

OMSLAGSDIAGRAMMET

se side 342

Stof til nr. 2 (1974) skal være redaktøren i hænde senest d. 5. jan. 1974

Ny klub

Unionen byder Sdr. Bjert Skakklub hjertelig velkommen i 5. hovedkreds!

Klubben har tilmeldt sig med 9 medlemmer og spiller mandag på centralskolen. Formand: Peter Thomsen, Vestervang 2, 6091 Bjert. Tlf. (05) 57 22 54.

Ændringer til klubfortegnelsen

5. hovedkreds:

Ny formand for Horsens Skakforening: Søren Krause, Cikorievej 28, 8700 Horsens.

Ny formand for Vejle Skakklub: Johs. Sørensen, Bellisvej 33, 7100 Vejle. Tlf. (05) 82 43 40. Vamdrup Skakklub er overgået til 4. hovedkreds.

7. hovedkreds:

Ny formand for Dronninglund Skakklub: Richard Poulsen, Torvet 1, Agersted, 9330 Dronninglund.

Ny formand for Års Skakklub: Knud Johan Jacobsen, Grundtvigsvej 14, 9600 Års. Tlf. (om dagen) (08) 62 20 00.

8. hovedkreds:

Ny formand for Nordsjællands Skak Union: Fini P. Pedersen, Stockholmsvej 79, 3060 Espergærde. Tlf. (03) 23 26 10.

Tornveds formand Eigil Sørensen er flyttet til: Kildevangen 66, 4440 Mørkøv.

R.F.

danmark rundt

Arne Henriksen 70 år

Den 25. august kunne lektor Arne Henriksen fejre sin 70 års fødselsdag. Siden 1957 har Arne Henriksen været leder af Dansk Skak Unions udenlandske korrespondanceturneringer og Danmarks repræsentant i det internationale korrespondanceskakforbund, ICCF. Desuden har han i 15 år været turneringsleder for europaturneringernes 3. klasse. I 1966 blev han udnævnt til international dommer indenfor ICCF og fik tildelt ICCFs gyldne æresnål for sin indsats i international korrespondanceskak.

Arne Henriksen flyttede i midten af trediverne fra København til den vestjydske stationsby Tarm, hvor han har boet siden. I Tarm Skakklub

Fortsættes side 342

SKAKBLADET

December 1973 . Nr. 12 . 69. årgang . Redaktion: Hans Rasmussen
Medlemsblad for Dansk Skak Union

FIDE-kongres i Helsingfors

Årets FIDE-kongres hørte ikke til de store. Ikke blot fordi der var færre repræsentanter end ved en olympiadekongres, men også fordi alle beslutninger, som kunne udskydes, blev udskudt til næste kongres. Det er efterhånden blevet den normale situation, og det er forståeligt nok, for ellers kan man være nogenlunde sikker på, at den følgende kongres ændrer beslutningen - jfr. interzoneturneringsreglementet sidste år.

Det eneste, som virker normalt, er komiteerne:

Kvalifikationskomitéen

udnævnte en række nye *stormestre*: Balasjov, Savon og Kusmin (USSR), Velimirovic (Jugoslavien), Adorjan, Csom og Ribli (Ungarn), Suttles (Canada), Hecht (Vesttyskland) og Quinteros (Argentina).

Internationale mestre: Knaak og Vogt (DDR), Hartston (England), Enklaar (Holland), Rasuvaev Tsesjkovskij, Romanisjin og Beljavskij (USSR), Plachetka (Tjekkoslaviet), Dueball (Vesttyskland), Calvo-Minguez (Spanien), Peev (Bulgarien), Boey (Belgien), Ole Jakobsen (Danmark) og Tan Lian Ann (Singapore).

Internationale damemestre: Erenska-Radzevska (Polen) og Saunina (USSR).

Internationale korrespondancestormestre: Kha sin, Judovitj og Morosov (USSR), Baumbach (DDR), Steiner (Schweiz) og Dünhaupt (Vesttyskland), fru Rubsova og Silberberg (USSR), Angelov (Bulgarien), Ujtumen (Mongoliet), Venäläinen (Finland), Kondali (Jugoslavien), Barczay (Ungarn), Jørn Sloth (Danmark), Vranesic (Canada), Giselbrecht (Østrig) og Samarian (Rumænien).

Desuden blev der udnævnt 18 internationale dommere.

Regelkommissionen

behandlede en række spørgsmål fra USA og USSR, der var intet af særlig interesse, men ved lejlighed skal fortolkningerne nok blive oversat til dansk.

Kongressens sensation var vel nok, at Bobby Fischer sendte et telegram, hvori han gav sin mening til kende om nogle af dagsordenens punkter. Der var intet sensationelt i hans synspunkter, og telegrammet var i øvrigt uden betydning for kongressens forløb.

Megen tid gik med at drøfte, hvordan FIDEs 50-års jubilæum i 1974 skal fejres. Der er mange ting på programmet, men det vigtigste er nok, at Puerto Rico lader fremstille en plakat i silketryk, som FIDE skal sælge, og overskuddet skal anvendes til at fremstille guld-, sølv- og bronzemedaljer, som skal gives til spillere og organisatorer, som har deltaget i olympiader og kongresser i mange år.

Den vigtigste begivenhed i jubilæumsåret bliver olympiaden, som spilles i Nice i tiden 6.-30. juni. Hvis franskmændene kan leve op til deres eget oplæg, venter der deltagerne en stor oplevelse.

Pakistan blev optaget som medlem.

To vigtige sager, som blev udskudt til næste kongres, var reglementet for næste VM-match og et reglement for olympiaderne efter 1974.

Ved kongressen i Vancouver 1971 blev der vedtaget et reglement for VM-matcherne, men ved matchen i Island opdagede man reglementets utilstrækkelighed. Nu forsøger man at lave det om på en sådan måde, at der er en mulighed for, at Fischer vil stille op. Russerne stritter imod, og det gør bl.a. svenskerne også, fordi de forsøger at få VM-matchen i 1975 til Stockholm, og de finder de amerikanske forslag meget overdrevne.

Angående olympiaderne så er der nu en klar stemning for, at de skal gøres kortere, men man kan ikke enes om måden.

På kongressen i Nice skal der være valg. Ingen ved, om Euwe vil fortsætte som præsident. Der blev lavet regler for valg af præsident og næstpræsident, og de indebærer, at forslag til disse poster skal være sendt til FIDE senest 2 måneder før kongressen, og at ingen må lade sig opstille til begge poster. Jeg har en fornemmelse af, at

disse regler kan give ubehageligheder på næste kongres.

Det var meningen, at lodtrækningen til kandidatturneringen skulle foretages i Helsingfors under kongressen, men pludselig blev den flyttet til Moskva, fordi russerne gerne ville have den til at foregå i deres fjernsyn! Til gengæld havde vi problemerne med at fordele matcherne. Efter lange forhandlinger blev resultatet som kan ses i nr. 11, side 310-11.

Junior-VM er en populær turnering, og juniorerne kan komme på nogle interessante rejser. I 1974 skal turneringen spilles i Filippinerne og i 1975 antagelig i Puerto Rico. Junior-EM spilles stadig i Holland.

Studenter-VM skulle have været spillet i Ecuador i år men blev aflyst på grund af et uventet regeringsskifte. I 1974 er England arrangør.

Det lykkedes at afsætte dameolympiaden i 1974 til Columbia. Damekomitéen forsøger sta-

dig at få fastslået, at dameolympiaden skal spilles sammen med herrenes ligesom i Skopje, men kongressen tør ikke gå længere end til at anbefale det.

Der er mange europæiske turneringer allerede, men hollænderne foreslog at tilføje et EM for holdturneringsvinderne. Det blev overladt til et udvalg at udarbejde et forslag.

Russerne meddelte, at de ikke vil spille en returmatch mod resten af verden. De hævder, at de ikke stræber efter at blive betragtet som lige så stærke som resten af verden.

Lad os slutte med en glædelig nyhed: FIDEs økonomi er forbedret så meget, at kassereren ikke brokker sig mere. Det betyder dog ikke, at FIDE har penge til at betale udgifterne for flere end formand, sekretær og kasserer med kontorhold. Det er altså stadig en dyr fornøjelse at blive valgt til en tillidspost indenfor FIDE.

Ole Schøller Larsen

Reglement for Dansk Skak Unions ratingsystem II

DSU anvender et til FIDEs internationale ratingsystem - beskrevet i sidste nr. - svarende system.

5.1. Ratingkomitéen

Ratingkomitéen (i det følgende betegnet med RK) består af 3 medlemmer valgt af DSUs hovedbestyrelse. Hvert år vælges der et medlem for en 3-årig periode.

RK sørger for at der beregnes ratingtal for alle danske elite- og mesterspillere efter de i nærværende reglement angivne regler.

RK afgør alle ratingspørgsmål, der ikke er dækket af nærværende reglement.

5.2. Turneringer der rates

Såvel danske som internationale turneringer, der opfylder nedenstående regler, rates. Turneringen skal spilles efter FIDEs regler med betænkningstid på ikke under 3 minutter i gennemsnit pr. træk.

Hurtigturneringer, turneringer, hvori der anvendes bedømmelse af partier, og lignende turneringer, der ikke afvikles på normal måde, rates ikke.

5.2.1. Danske turneringer

Følgende turneringer rates:

1. Koordinerede turneringer.

2. Omkampe om mesterskaber.
3. Turneringer, hvori der kun deltager elite- og mesterspillere.
4. Andre turneringer, der af RK findes ratingberettigede.
Divisions- og holdturneringer rates ikke.

5.2.2. Internationale turneringer

Følgende turneringer rates (om muligt):

1. Internationale enkeltmandsturneringer.
2. Internationale holdturneringer, herunder skakolympiaden, studenter-VM, m.m.
3. Matcher.
4. Andre turneringer, der af RK findes ratingberettigede.

Der henvises i øvrigt til afsnit 5.3.4., hvor der angives nærmere regler for, hvor mange af deltagerne, der skal have et ratingtal, for at beregning af nye ratingtal kan gennemføres.

5.3. Beregningsregler

Turneringerne skal tilstræbes beregnet i kronologisk rækkefølge. Hvis RK p.g.a. manglende resultater ikke har kunnet beregne en turnering, er RK ikke forpligtet til at tage turneringen med i beregningerne, såfremt RK modtager resultatet en måned eller senere efter turneringens afslutning.

Partier, om hvilke det på beregningstidspunktet vides, at de er vundet uden kamp eller på anden måde ikke er gennemført normalt, skal ikke medregnes.

5.3.1. Koefficienten K

Koefficienten K i formel (2) - side 285 i sidste nr. - har følgende værdier:

For $R \geq 2400$	er $K = 10$
For $2000 \leq R < 2400$	er $K = 20$
For $1600 \leq R < 2000$	er $K = 30$
For $R < 1600$	er $K = 45$

5.3.2. Bonusreglen

I DSU ratingsystem anvendes en bonusregel, der medvirker til at (yngre) spillere i stærk fremgang hurtigere kan nå op på et højere og rigtigere ratingtal. Følgende regler anvendes:

I turneringer med højst 10 runder:

Hvis den opnåede score overstiger den forventede score med mere end 1 point gives en bonus af størrelsen:

$$B = K (W - W_e - 1)$$

I turneringer med over 10 runder er bonussen:

$$B = K (W - W_e - 1.5)$$

Bonussen lægges direkte til ratingtallet beregnet efter formel (2).

5.3.3. Afrunding

Ved manuel beregning afrundes spillernes ratingtal til nærmeste værdi, der ender på 0 (nul).

5.3.4. Beregningsregler for internationale turneringer

I turneringer, hvor der spilles alle-mod-alle, kan danske deltagers ratingtal beregnes, såfremt blot én af de øvrige deltagere har et ratingtal. For de udenlandske spillere anvendes ratingtallet fra den sidst offentliggjorte internationale ratingliste. Hvid der for de udenlandske deltagere forefindes nationale ratingtal afgør RK, om turneringen kan rates på basis af disse tal.

I holdturneringer og i enkeltmandsturneringer, hvori man ikke spiller alle-mod-alle, kan turneringen kun rates, hvis en passende mængde af deltagerne har et ratingtal. Følgende regler anvendes:

1. Hvis mindst halvdelen af den (de) danske deltagers modstandere har et ratingtal, tildeles de øvrige deltagere en startværdi på 2200 eller 2000 (fastsættes for hver enkelt spiller af RK). Herefter udregnes v.h.a. formel (1) - side 285 i sidste nr. - disse spillers turneringsrating, og denne anvendes igen, idet mindste 2 gennemregninger af den approksimative metode skal gennemføres.

Herefter kan det nye ratingtal beregnes v.h.a. (2), idet resultaterne mod samtlige modstandere anvendes.

2. Hvis der er under halvdelen af den (de) danske deltagers modstandere, der har et ratingtal, vurderer RK, om der for de øvrige spillere kan beregnes en tilstrækkelig god turnerings-

rating. Dette skal normalt være baseret på resultater mod 5 ratede spillere. Hvis man på denne måde opnår, at mindst halvdelen af den danske deltagers modstandere har et ratingtal eller et tilstrækkeligt godt turneringsratingtal, anvendes igen formel (2), men kun mod de nævnte modstandere.

3. Hvis der ikke findes eller kan beregnes et ratingtal for mindst halvdelen af den (de) danske deltagers modstandere, beregnes et nyt ratingtal udelukkende på basis af resultaterne mod de modstandere, der figurerer på den internationale eller danske ratingliste. Der kræves dog som minimum 3 modstandere med et ratingtal.

5.4. Ratingsystemets afgrænsning

Da RK kun rater elite- og mesterspillere, må der anvendes en række regler for de spillere, der kommer ind og går ud af systemet:

1. På basis af den sidst offentliggjorte danske ratingliste beregnes mesterspillernes gennemsnitlige ratingtal R_m .
2. Enhver ny mesterspiller, normalt oprykker fra 1. klasse, tildeles ratingtallet R_m .
3. Hvis en mesterspiller forlader systemet, normalt ved nedrykning til 1. klasse, arkiveres* vedkommendes ratingtal, og dette tal anvendes igen ved spillerens eventuelle reaktivering i systemet.
4. Spillere, der udover de ovennævnte måder introduceres i systemet, tildeles et ratingtal efter RKs skøn. For elitespillere anvendes normalt 2100.

5.5. Den internationale ratingliste

Det skal tilstræbes, at den danske ratingliste i vid udstrækning er i overensstemmelse med den internationale ratingliste, specielt hvad angår listernes niveau. Med henblik herpå sammenligner RK den danske og den internationale ratingliste, og beregner det gennemsnitlige ratingtal på henholdsvis den danske og den internationale liste for de danske spillere, der figurerer på begge lister. Hvis det danske gennemsnit for de nævnte spillere afviger mere end 25 points fra det internationale gennemsnit foretages en korrektion af den danske liste ved at addere subsidiært subtrahere forskellen fra alle spillernes ratingtal. Denne ændring skal ske i forbindelse med rating efter hvert års EMT.

RK sørger for, at danske turneringer, der opfylder betingelserne for rating til den internationale ratingliste, bliver fremsendt til FIDE.

*På et senere tidspunkt kan det blive aktuelt, at DSUs hovedkreds rater 1., 2. og 3. klasse spillerne, og i så tilfælde overdrages ratingkortet til vedkommende hovedkreds.

Arkiveringen ophører efter 3 års forløb.

Partier fra Petropolis og Portoroz

Kommenteret af BENT LARSEN

Petropolis 1973

23. juli - 18. august 1973

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	pts.
1. IGM Mecking, Brasilien	-	½	½	½	1	½	½	1	½	½	1	½	½	1	½	1	1	1	12
2. IGM Geller, Sovjetunionen	½	-	½	½	½	1	½	½	½	1	½	1	½	1	0	1	1	1	11½
3. IGM Polugajevskij, Sovjetunionen	½	½	-	1	½	½	½	½	½	½	1	0	1	1	1	1	1	1	11½
4. IGM Portisch, Ungarn	½	½	0	-	½	½	½	½	1	½	1	1	½	½	1	1	1	1	11½
5. IGM Smyslov, Sovjetunionen	0	½	½	½	-	0	1	½	½	1	½	1	½	1	½	1	1	1	11
6. IGM Bronstein, Sovjetunionen	½	0	½	½	1	-	0	½	½	1	1	½	1	1	½	1	0	1	10½
7. IGM Hort, Tjekkoslovakiet	½	½	½	½	0	1	-	1	0	0	1	½	½	½	1	1	1	½	10
8. IGM Savon, Sovjetunionen	0	½	½	½	½	½	0	-	½	0	1	½	1	½	1	½	1	1	9½
9. IGM Ivkov, Jugoslavien	½	½	½	0	½	½	1	½	-	½	½	½	½	½	½	½	½	1	9
10. IGM Ljubojevic, Jugoslavien	½	0	½	½	0	0	1	1	½	-	0	½	1	0	1	1	1	½	9
11. IGM Reshevsky, USA	0	½	½	0	½	0	0	0	½	1	-	½	1	½	1	½	1	1	8½
12. IGM Keres, Sovjetunionen	½	0	0	0	0	½	½	½	½	½	½	-	½	½	½	1	1	1	8
13. IGM Panno, Argentina	½	½	1	½	½	0	½	0	½	0	0	½	-	½	½	1	1	½	8
14. IGM Gheorghiu, Rumænien	0	0	0	½	0	0	½	½	½	1	½	½	-	1	½	1	½	7½	
15. IM Biyiasas, Canada	½	1	0	0	½	½	0	0	½	0	0	½	0	-	1	1	½	6½	
16. IM Hug, Schweiz	0	0	0	0	0	0	0	½	½	0	½	0	0	½	0	-	½	½	3
17. IM Kagan, Israel	0	0	0	0	0	1	0	0	½	0	0	0	0	0	0	½	-	1	3
18. IM Tan, Singapore	0	0	0	0	0	0	½	0	0	½	0	0	½	½	½	½	0	-	3

Meckings overraskende sejr blev vundet på sikkert spil. Flere af de svageste blev fejlet ud af brættet i partier, der er lige til at bruge i en lærebog.

5466 Fransk

Hvid: Mecking Sort: Hug

1. e4, e6 2. d4, d5 3. Sc3, Lb4 4. e5, c5 5. a3, La5 6. b4, cxd4 7. Sb5. Man kan vel gå ud fra, at Hug har studeret de meget udviklede varianter efter 7. Dg4. For Hvid at finde ud af, hvad der er det bedste i denne stilling, kræver et meget stort arbejde inden turneringen. Mecking valgte vel blot at spille det træk, der passede bedst til hans stil. På den måde kan mange arbejdstimer spares. 7. —, Lc7 8. f4, Se7 9. Sf3, Ld7 10. Sbx4, Sbc6. Stærkt i betragtning kommer 10. —, La4, denne løber er jo en slags problembarn for Sort. Lykken ville være at få den byttet af på b5 senere. 11. Lb2. Står ikke i min bog (Schwarz), men kan godt være det rigtige træk. 3. matchparti Smyslov-Botvinnik, 1954, gav afgørende fordel Hvid efter 11. c3, Sxd4? 12. cxd4, Sf5? 13. Le2, Tc8 14. a4, f6? 15. 0-0, 0-0 16. g4, men er nemt at forstærke for Sort. 11. —, Sxd4 12. Sxd4, Lb6 13. Ld3, Sc6? Ideen må være at forhindre 0-0, men det lader Hvid så bare være med. 13. —, La4 ser godt ud, en anden idé er 13. —, g6 som forberedelse til Sf5, men så spiller Hvid nok 14. a4. 14. Sb5, 0-0. 14. —, Dh4† 15. g3, Dh3 16. Sd6†, Ke7 17. Sxb7, Dg2 18. Tf1, Dxb2 19.

Df3 ser ikke bedre ud. 15. Dh5 h6 16. g4. Sort er rokeret lige ind i et farligt angreb. Der er kun ét forsvar: 16. —, Le8 17. Dh3, f6 18. exf6, Txf6 19. Tf1. Selvfølgelig ikke Lxf6, der ville give Sort kraftigt modspil. Hvids hovedtrussel er g5, men efter at f4 er dækket kan han naturligvis også tænke på at tage kvaliteten. 19. —, d4 20. 0-0-0, a6. 20. —, Lg6 var den anden mulighed, Hvid kunne i hvert fald vinde d4-bonden. 21. g5, axb5 22. gxf6, Dxf6 23. Tde1, Sd8 24. Kb1, Tc8 25. Te5, Lf7. Heromkring begynder Sorts spil at virke tidnødpræget. 26. Txb5, Tc6 27. Dg2, Td6 28. De4, Lc7 29. f5, Td7 30. fxe6, Dxe6 31. Dh7† Kf8 32. Dh8†, Ke7 33. Dxb7, Sc6 34. Tbf5, Se5 35. Txe5, opgivet.

5467 Spansk

Hvid: Mecking Sort: Reshevsky

Den 62-årige amerikaner var ellers ikke en af de svage i denne turnering, men netop mod Mecking og Portisch kom han helt galt af sted. 1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, Sf6 5. 0-0, Le7 6. Te1, b5 7. Lb3, d6 8. c3, 0-0 9. h3, Sb8 10. d4, Sbd7 11. Sbd2, Lb7 12. Lc2, Te8 13. a4, Lf8 14. b4, a5. I 10. matchparti Fischer-Spasskij skete 14. —, Sb6, men teksttrækket var også allerede kendt. 15. bxa5, Txa5 16. Tb1, La6 17. axb5, Txb5 18. Lb3. Ligeledes vidste man, at Sort her har visse vanskeligheder, men han bør vel kunne holde remis. Der truer bondegevinst

med Lxf7†. 18. —, Te7 19. Dc2, Tb8. 19. —, Tb6 kommer stærkt i betragtning. 20. Sg5, Lb7. Det er trist at spærre for tårnet, men 20. —, Lc8 går jo ikke p.gr.a. 21. Lxf7†, Txf7 22. Txb8, Sxb8 23. Db3. 21. f4! h6. Efter 21. —, exf4 22. e5 bryder den sorte stilling sammen, f.eks. 22. —, dxe5 23. La3, c5 24. dxe5, Sxe5 25. Txe5! 22. fxe5, dxe5 23. Sgf3, c5 24. La3. 24. d5 gav en lille positionsfordel, Mecking søger at opnå mere med taktiske midler. 24. —, Dc7 25. Sh4, T7e8?? 25. —, Ta8! var den eneste chance, og desuden nærliggende, da Hvid åbenbart spekulerer i kombinationer med Sf5 og Da2. Derefter ses igen gevinstfortsættelse for Hvid. 26. Da2, Sb6 27. dxe5, Txe5 28. Lxf7†, Dxf7 29. Dxf7†, Kxf7 30. Txb6. Merbone og stærk stilling, Hvid bør vinde. Men det går hurtigere, end man kunne vente. 30. —, Sd7 31. Tb5, La6?? 32. Tf1†, opgivet. Der lurder nogle springerskakker på g6, og 32. —, Kg8 33. Txb8, Lxf1 34. Tb7 koster også en officer.

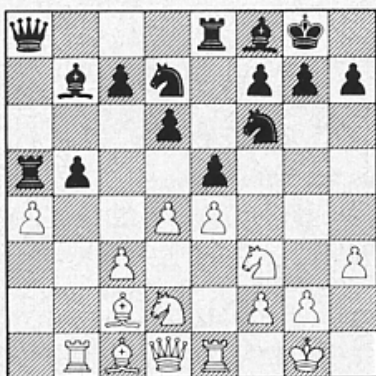
I Portoroz spillede Geller samme variant mod Portisch. Den ungarske stormester ville ikke ind i et vanskeligt forsvarsspil, han havde et nyt træk med hjemmefra:

5468

Spansk

Hvid: Geller Sort: Portisch

Som ovenfor, men 16. Tb1, Da8!?

Elegant! Geller tænkte nu over en time, og man må sige, at han fandt noget. Men 16. —, Da8 er faktisk et træk, han burde have set på i forvejen. Det indeholder et bondeoffer, noget i retning af 17. dxe5, Sxe5 18. axb5, Sxf3† 19. gxf3, men denne stilling virker ikke særlig tiltalende for Hvid. 17. axb5!? exd4 18. cxd4, Sxe4 19. Sxe4, Lxe4 20. Txe4! Txe4 21. Sg5, Th4 22. Sxf7! 22. g3, Th6 23. Sxf7, Kxf7?? 24. Lxh6, gxh6 25. Dh5† er gunstigt for Hvid - men 23. —, Txb3! ødelægger den smukke tegning. 22. —, Kxf7 23. Lg5! Te4! Men nu var den samme tegning der igen, 23. —, Th6 24. Lxh6 med af-
gørende fordel for Hvid. Sort må simplificere.

24. Df3† Sf6 25. Lxf6, Te1†. 25. —, Te6 gik vel også, men efter 26. Ld8† Dxf3 27. gxf3 truer både Lxc7 og Lb3, og hvis Sort skal spille 27. —, Te7 er den af Portisch valgte metode bedre, da b5 kommer til at hænge. 26. Txe1, Dxf3 27. gxf3, Kxf6 28. Ld3. 28. Lxh7, Txb5 giver ikke Hvid gevinstchancer. 28. —, Ta4 29. d5, Td4 30. Le4, Le7 31. Kg2, g6. Remis. Et smukt parti af betydelig interesse, også for andre end åbningsteoretikerne.

Polugajevskij tabte til Panno, men var vel i øvrigt indstillet på remiser mod de bedste og gevinster mod de svageste. Sejren mod Gheorghiu var meget heldig, men han skal nok have været uheldig i andre partier. Her er et eksempel på godt åbningskendskab og god teknik.

5469

Meraner

Hvid: Polugajevskij Sort: Biyiasas

1. d4, Sf6 2. c4, c6 3. Sf3, d5 4. Sc3, e6 5. e3, Sbd7 6. Ld3, dxc4 7. Lxc4, b5 8. Ld3, a6 9. e4, c5 10. d5. Reynolds' Variant, der er grunden til, at Lb7 og b4 er blevet mere populære end 8. —, a6. Jeg tror dog, der stadig gemmer sig mange muligheder for Sort i den komplicerede stilling efter 10. —, c4 11. dxe6, fxe6. 10. —, e5 11. b3, Ld6 12. 0-0, 0-0 13. Te1!? Tidligere var hovedfortsættelsen 13. a4, c4 14. bxc4, b4 15. Se2, Sc5. Dette anses af mange for et korrekt bondeoffer, en temmelig ukendt sydamerikaner slog end- og Kotov med det i et parti for en del år siden. Men i *Informator 14* som står som parti 559 et korrespondanceparti Baumbach-Jovic, hvor Hvid kom i fordel efter 16. Sg3, Dc7 17. Le3, a5 18. Lxc5, Lxc5 19. Sd2, g6 20. Sb3, Sd7 21. Kh1, Ld6 22. Se2, Sc5 23. Sxc5, Lxc5 24. Sc1. Og som 560 et parti fra Skopje, Portisch-Erling Kristiansen (Norge), med 13. Te1, Sb6 14. Lf1, Dc7 15. Lg5, Se8 16. a4, b4, med fordel for Hvid Hvid flytter altså Ld3 for efter et senere a4, c4 at kunne indskyde axb5. 13. —, Tb8 14. Lf1, Te8? Den unge rutinerede canadier spiller uden plan. 13. —, Tb8 havde kun mening i forbindelse med 14. —, Se8 15. a4, Sc7. 15. a4, b4 16. Sb1. Hvid har nu stor positionsfordel, næsten som at have en merbonde. Biyiasas har uden at forsøge på noget modspil affundet sig med en stilling, hvor stormesterens sikre spil ordner resten. 10. —, c4 var blot en af mulighederne for at gøre det svært for Hvid. 16. —, Sb6 17. Sbd2, Te7 18. Lb2, Se8 19. Tc1, f6 20. a5, Sa8 21. Sc4, Tc7 22. Sfd2, Ld7 23. f4! De7. Han finder sig fromt i alt. Men 23. —, exf4 var heller ikke kønt, Hvid kunne vælge mellem 24. Df3 og 24. Sxd6, Sxd6 25. e5, de sorte officerer står helt forkert. 24. fxe5, fxe5 25. Sxd6, Sxd6 26. Sc4, Sxc4 27.

Lxc4, opgivet. P.gr.a. 27. —, Dd6 28. Lxe5, Dxe5 29. d6†.

Men Polus virkelig bedrift var naturligvis partiet i sidste runde. Indtil da havde han ikke vundet over nogen, der sluttede bedre end nr. 12 (Keres). Til gengæld havde Portisch, ligesom Mecking, ikke tabt.

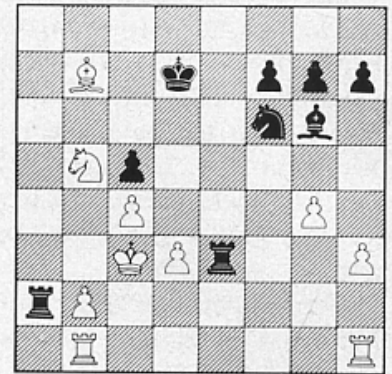
5470

Reti-system

Hvid: *Polugajevskij* Sort: *Portisch*

1. Sf3, d5 2. c4, d4 3. g3, c5 4. e3?! Meget mærkeligt! 3. e3 kender man, men i 4. træk må trækkets værdi være af rent psykologisk art. Måske blev Polugajevskij pludselig bange for, at en fortsættelse som 4. Lg2, Sc6 5. 0-0, e5 6. d3, Ld6 7. e3, Sge7 8. exd4, exd4 skulle føre til remispræget spil. I interzoneturneringen 1970 tilod jeg mig mod Portisch 4. b4, altså en Benko-gambit med mertempo. 4. —, Sc6 5. exd4, Sxd4. 5. —, cxd4 ville give Hvid en Moderne Benoni med et mertempo, en udmærket kampåbning. 6. Sxd4, Dxd4 7. d3, Lg4! 8. f3. Både efter 8. Le2 og efter 8. Db3 er trækkes g3 en svækkelse af den hvide stilling. 8. —, Lf5 9. g4! Lg6? Allerede en alvorlig fejlbedømmelse! Portisch begår den klassiske fejl, han skal bare have remis og er derfor glad for dronningafbytning. Efter 8. —, Ld7 stod Sort fortræffeligt. 10. Da4†! Dd7 11. Dxd7†, Kxd7 12. Sc3, e5. 12. —, e6 13. Le3 fulgt af 0-0-0 og d4 ser ikke rart ud for Sort, der ikke ved, hvor han skal stille sin konge. Men 12. —, Sf6 kom i betragtning, for at besvare 13. Le3 med e5. 13. f4, exf4 14. Lxf4, Ld6. Sekundant Bagirov angiver som bedre 14. —, Te8† 15. Kf2, Se7 og gør en bemærkning om, at Hvid alligevel står bedst, Lg2 bliver stærkere end Lg6. Jeg tror imidlertid, Portisch kan have forkastet denne fortsættelse p.gr.a. 16. Lh3!, efter 16. —, Sc6? 17. g5†, Kd8 18. The1 er den sorte stilling håbløs, efter 16. —, f6 17. The1, Sc6 18. g5†, f5 19. Txe8†, Kxe8 20. Te1† mindst lige så vanskelig som i partifortsættelsen. 15. Lxd6, Kxd6 16. 0-0-0, Sf6 17. h3, Tad8. Efter 17. —, Thd8 18. Lg2, Kc7 (18. —, Td7? 19. d4) 19. g5, Sh5 20. Sd5†, Kd6 ser den sorte stilling ikke behagelig ud, men en helt klar fortsættelse for Hvid kan jeg ikke finde. Portisch håber nu på 18. Lg2, Kc7 med sandsynlig remis, det kan Polugajevskij naturligvis ikke gå med til, hvis han vil i kandidatturneringen. 18. Sb5†, Kd7. Polugajevskij frygtede 18. —, Ke5, får man at vide. Dette træk byder virkelig også Sort ganske gode chancer. Ikke 19. Sxa7, Ta8? 20. Sb5, Txa2 21. Kc2, Ta5 22. Lg2, b6 23. Thf1, Txb5 24. cxb5, c4 25. Le4 med gode gevinstchancer for Hvid, men 19. Sxa7, Kf4. Her er 20. Lg2, The8 nærmest gunstigt for Sort, altså noget i retning af 20. Sb5, The8 21. Sc3, h5, Sort har i hvert fald en meget aktiv stil-

ling for bonden. 19. Sxa7, Ta8 20. Sb5, Txa2 21. Kc2. Truer Sa3. Sorts konge og dronningtårn står skidt. 21. —, Ta4 22. Kc3, Te8 23. Lg2, Te2? Efter 23. —, b6 24. The1 ville det sorte dronningtårn være helt isoleret. Men efter 23. —, Te3 24. The1, Tg3 er sagen ikke så klar. Bagirov angiver 25. Te2 (hensigten er 25. —, b6 26. b3 fulgt af Kb2 og d4), hvorefter 25. —, Ta8 og muligvis også 25. —, h5 giver Sort udmærket modspil. Bedre er vel 25. Td2, men 25. —, Ta8! 26. Lxb7, Te8 giver stadig Sort passende chancer. 24. Lxb7, Ta2 25. Tb1, Te3.

26. Kb3! Ta5 27. Tbd1. Hvid bevarer merbonden. Ellers står han egentlig ikke særlig godt, og Sort ville stå fint, hvis ikke Ta5 var på aftægt. 27. —, h5? Bedre 27. —, h6, Sort må netop være interesseret i, at den hvide bonde bliver på h3, hvor den trues af Te3. 28. g5, Sh7? Nu vinder Hvid ret let ved et energisk angreb. 28. —, Se8 var bedre, men stillingen er temmelig sikkert tabt ved korrekt spil, f.eks. 29. h4! Sc7 30. Sxc7, Kxc7 31. Ld5! En ganske god praktisk chance var endnu 28. —, Se8! 29. h4! Txb5!? 30. cxb5, Sd6, de sorte officerer står stærkt, og d3 falder i hvert fald. 29. h4, Sf8 30. The1! Th3 31. Te5, Se6 32. Le4!? Td5† fulgt af Lc8 og erobring af c5-bonden vandt vel også, men en fri h-bonde giver Sort visse modchancer, og det af Polugajevskij valgte angreb er derfor det mest praktiske, f.eks. 32. —, Txb4 33. Lxg6, fxg6 34. Tde1, Ta6 35. Td5† med let gevinst. 32. —, Lxe4 33. Txe4, Ta8 34. Tfl, Tf8 35. Kc3, f5 36. Te5! f4 37. Ta1, Te3 38. Ta7†, Kc8. Eller 38. —, Kd8 39. Td5†, Kc8 40. T5d7. 39. Txe6, Sort opgav.

Selv om dette altså var Portisch' eneste nederlag, var han i vanskeligheder i flere partier, bl.a. med Sort i Fransk.

Også i sit første omkampparti, mod Geller, var han lige ved at tabe. Også i det næste parti mod Geller var han i vanskeligheder, men reddede sig ind i et holdbart springerslutspil med to bønder mod tre. Derefter sad man og flyttede rundt på springere og konger, indtil Geller tabte på tidsoverskridelse ved 87. træk!! I øvrigt tabte Geller også i Petropolis et simpelt slutspil på tid, en gevinststilling mod Biyiasas. - Men Portisch'

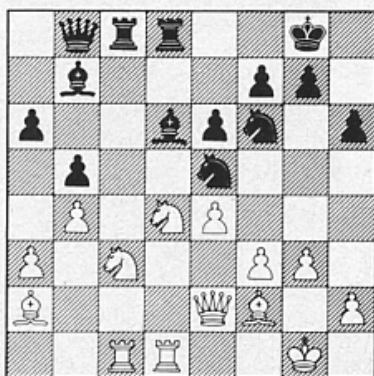

først omkampparti mod Polugajevskij viste ham fra hans bedste side.

5471 Dronninggambit

Hvid: *Polugajevskij* Sort: *Portisch*

1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sf3, d5 4. Sc3, Le7 5. Lg5, 0-0 6. e3, Sbd7 7. Tc1, a6. Nok en af de bekvæmste varianter for Sort. For en del år siden påstod nogle russiske teoretikere, at man havde undervurderet Hvids muligheder efter 8. c5, men det lader ikke til, at Polugajevskij tror på det. I 3. runde af omkampen gentog Portisch tilbuddet, og denne gang blev det afslået med 8. cxd5, exd5 9. Ld3, c6 10. Dc2, Te8 11. 0-0, Sf8 12. Tcel!?, remis i 27 træk. 8. a3, c6 9. Ld3, h6 10. Lh4, dxc4 11. Lxc4, b5 12. La2, c5 13. 0-0, Lb7. Sort står tilfredsstillende. 14. dxc5, Sxc5 15. Sd4, Tc8 16. f3. Interessant, Lb7 skal gøres kold. Men de sorte felter svækkes. 16. —, Db6 17. b4, Scd7 18. Lf2, Ld6 19. e4, Dc7 20. g3, Db8 21. De2, Se5 22. Tfd1. Ikke 22. f4, Seg4 23. e5, Sxf2 24. Txf2, Txc3! 22. —, Tfd8.

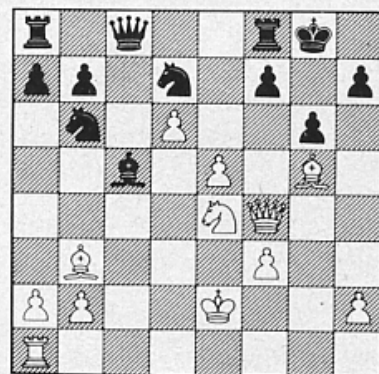
Men nu lader Polugajevskij sig lokke: 23. Sxe6? fxe6 24. Lxe6†, Kh8 25. f4. 25. Lxc8 kunne besvares med Lxc8. 25. —, Txc3! 26. Txc3, Sxe4 27. Te3, Sxf2 28. Kxf2, Sc4!? Sort spiller på gevinst og forkaster slutspillet efter 28. —, Sg6 29. Lf7, Sf8 30. Te8, som Hvid sandsynligvis kan holde. Men hvad overså Hvid ved 23. træk? 29. Lxc4, bxc4 30. Dxc4, Tf8. Hvid har tårn og to bønder for to lette, kan man sige. Men løberparret kan forfølge den hvide konge over hele brættet. Hvids næste træk er vel en overseelse, men gode råd var dyre. 31. Td4, Le5 32. Tde4. Ikke 32. Td7, Lxf4. 32. —, Lxe4 33. Txe4, Db6† 34. Kg2, Lf6 35. Te6, Db5 36. Dxb5, axb5 37. Tb6, Ta8 38. Txb5, Txa3 39. h4. g3 er egentlig lettere at angribe end h2, men ved korrekt spil er slutspillet naturligvis tabt i alle tilfælde. 39. —, Lc3 40. Tb6, Le1 41. Tg6, Lxb4. Hængeparti. Sidste håb må være noget med den gale randbonde. 42. h5, Le1 43. Kh3, Kg8 44. Kg2, Kf7 45. Kh3, Te3 46. Kg2, Te6 47. Tg4. Efter tårnafbytning vinder Sort let, f.eks. 47. Txe6, Kxe6 48. g4, Kd5 49. Kf3, Ld2. 47. —, Ta6 48.

Th4, Ta2† 49. Kh3, Lf2 50. Tg4, Ta5 51. Kg2, Ld4 52. Th4, Lf6 53. Th1, Ta1. Hvid opgav. Hvorfor han gjorde det netop her, ved jeg ikke, men h3 er naturligvis ikke noget rart sted at stille tårnet. En variant ser sådan ud: 54. Th3, Ke6 55. Kf3, Kf5 56. g4†, Ke6 57. Th2, Ta3† 58. Ke4, Ta4† 59. Kf3, Txf4†! - Efter dette parti og den heldige gevinst mod Geller var Portisch næsten i kandidatturneringen.

5472 Alekhins Forsvar

Hvid: *Bronstein* Sort: *Ljubojevic*

1. e4, Sf6 2. e5, Sd5 3. d4, d6 4. c4, Sb6 6. f4, dxe5 6. fxe5, c5?! Dette har altid været regnet for en usund fidusvariant. Men det er karakteristisk for Ljubojevic' skarpe spil at vælge den. Desuden er der en interessant psykologisk pointe, som vi kommer tilbage til. 7. d5, e6 8. Sc3, exd5 9. cxd5, c4. 9. —, Dh4† 10. g3, Dd4 11. Lb5†, Ld7 12. De2 har vist sig klart fordelagtigt for Hvid. 10. Sf3, Lg4 11. Dd4!? Dette har vundet flere partier og er blevet anset for meget stærkt. Den psykologiske pointe er, at i det kendteste af disse partier førte Ljubojevic de hvide brikker! Mod Honfi i Cacak 1971: 11. —, Lxf3 12. gxf3, Lb4 13. Lxc4, 0-0 14. Tg1, Dc7 15. e6, f6 16. Lh6, Dxc4 17. Txc7†, Kh8 18. Tg8†! Kxg8 19. Dg1†, opgivet. 11. —, Lxf3 12. gxf3, Lb4 13. Lxc4, 0-0 14. Tg1, g6! Herefter må man til at finde forstærkninger for Hvid, måske i 11. træk, måske i 14. 15. Lg5!. Dc7 16. Lb3, Lc5 17. Df4, Lxg1? Efter partiet fandt man intet godt forsvar for Sort herefter. Men mod 17. —, Te8! fandt man ingen særlig gode fortsættelser for Hvid!! Følgende er blevet angivet som en slags hovedvariant: 18. Lf6, S8d7 19. d6, Sxe5! 20. Kf1, Lxd6 21. Sb5, Dc6 22. Sxd6, Dxd6 23. Td1, Dc6 24. Lxe5, Db5† med lige spil. 18. d6, Dc8. Dronningafbytning redder næppe Sort, 18. —, Dc5 19. Se4, De3† 20. Dxe3, Lxe3 21. Lxe3 fulgt af f4 giver Hvid en kæmpestilling. 18. —, Dc6 besvares med 19. Lf6. 19. Ke2! Lc5 20. Se4, S8d7.

21. Te1! Dc6 22. Txc5, Sxc5 23. Sf6†, Kh8 24. Dh4. Den hvide angrebsopstilling er gennemført,

Fortsettes side 338

SKOLESKAK

- en pædagogisk tilrettelagt grund- og instruktionsbog specielt for de 12-17 årige.

SKOLESKAK er tillige en indføring i kombinationsspillet. Hver brik, dens betydning og muligheder gennemgås træk for træk, og det hele er anskueliggjort med instruktive diagrammer. Bogen er desuden forsynet med opgaver og løsninger.

Harald Enevoldsen

Skoleskak

144 sider, 235 diagrammer, 87 opgaver m. løsninger, indb. kr. 48,00

Gjellerup

Se bogen hos boghandleren.

Skaklejr på Rømø

Den første skoleskaklejr i Sønderjylland blev en stor oplevelse for de 32 drenge og 5 piger, der havde afsat efterårsferien til at spille skak. Deltagerne var indkvarteret på Dunby ungdomslejrskole i nærheden af Havneby, og alle havde det pragtfuldt de 5 dage, lejren varede. Der blev naturligvis spillet en masse skak, men konditionalt blev også holdt vedligeholdelse ved spadsereture, terrænløb og forskellige former for boldspil. Aftenerne gik med lynskak, simultan osv., og sidste aften var der underholdning af forskellig art.

Det var formanden for Tinglev Skakklub, *H. Johansen*, som var initiativtager, og han udførte et stort forarbejde. Lederne *Jens Chr. Lund*, *Kurt Thomsen*, *H. E. Larsen* og *Vagn Wråe* sørgede for, at alt klappede perfekt, og at deltagerne skakligt nu er meget klogere end før.

Næste år søges gennemført 2 skaklejr, i sommer- og i efterårsferien. Mange af dette års deltagere har allerede meldt sig - et yderligere bevis på, at ingen kedede sig!

J. Chr. Lund

Tak til Svend Novrup og Politiken

Der er sikkert en hel del af DDS' 7. kartoffelrække, der endnu ikke har opdaget, at lærer *Svend Novrup*, der er skoleskakmedarbejder ved dagbladet *Politiken*, har $\frac{1}{4}$ helside i mandagsavisens 2. sportssides nederste halvdel. - Her har du en enestående lejlighed til at læse de sidste nyheder, løse præmieopgaver m.m. Har du selv et eller andet på hjerte, så skriv til S.N., Politiken. Han skriver skakartikler under mærket *-up* og bliver glad for at høre fra dig!

H. Enevoldsen: Lærebog i skoleskak

Dette skal ikke være nogen anmeldelse, da jeg kun har studeret knapt halvdelen af værket. Alligevel kan jeg ikke lade være med at udtrykke min glæde over det smukke syn, som værket i sin helhed frembyder. Forlaget Jul. Gjellerup siger beskedent, det er på 144 sider, men faktisk er det på 399 spaltensider i meget tiltalende opsætning.

Mit indtryk af bogen til nu er, at den er en udfordring, ja, en kolossal udfordring, til vort åndelige stade i *DSS!* En tilkastet handske, som vi, store og små, må tage op. Hvis vi gør det i stor udstrækning, er jeg ikke i tvivl om resultatet, der vil udkrystallisere sig i 2 tempi: a) stigende og hårdt tiltrængt spillestyrke i *DSS*, og b) enorm tilgang af elitepillere til *DSU* fra *DSS* om føje år!

På en betingelse: Man bliver nødt til at gøre sig den ulejlighed at køre bogen igennem. Kørselen er behagelig! Hele tiden mærker man pædagogen og vennen, der vil lære os at undgå de mange faldgruber, smertelige fejlgreb, kommer med gode råd og opgaver, der er helt i særklasse. Af disse og andre gode grunde spår jeg dette skoleskakværk en stor udbredelse.

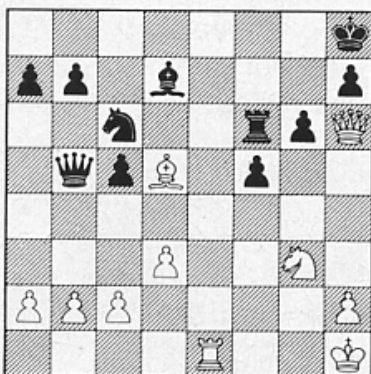
Lodsedlen!! 25 skakure til de bedste sælgere!!

50.000 lodsedler à 1 kr. skal væk inden nytår. 1. præmien er et farve-TV, . præmien en Pucl knallert, og der er mange andre. Lodsedler fås hos undertegnede i bundter på 50 stk. Tak for enhver hjælp. Ring på (04) 62 15 83. -bb

Vi bringer vore læsere 3 juleopgaver og ønsker glædelig jul og godt nytår. Løsninger inden 7. ja-

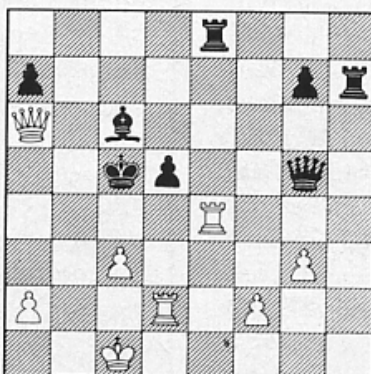
3 julenødder

I

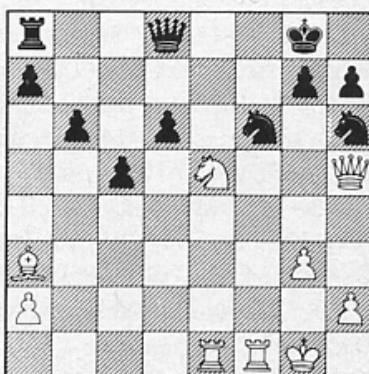
Hvad sker der på 1. — Dxb2?

II

Hvid trækker og vinder

III

Hvid trækker og vinder

nuar 1974. 5 af Harald Enevoldsens nye skole-skakbog i præmie. Der er ingen trykfejl i opgaverne!

Løsning på opgaver i nr. 10

32 rigtige løsninger, der alle havde hvid konge på g2 i stedet for på f2 i skoleeksemplet. Undskyld trykfejlen!

Opg. 1: 1. Th3†, gxh3 2. Kf3, g4† 3. Kf4, g3 4. hxg3† mat. Opg. 2: 1. Kc7, d1(D) (eller e2) 2. Ta6†, bxa6 3. b6†, Ka8 4. b7†, Ka7 5. b8(D)†
Vindere blev: Peter Høegh, Overgaden neden Vandet 15, 1414 København K og Arne Hesenbruch, Grønnevej 259, 2830 Virum.

Skak i radioen

Læsere, som fulgte radioudsendelserne fra Nordisk turnering i Grenå, erindrer måske at der i en af udsendelserne var en samtale mellem Palle Arleth, Bent Larsen og Landbrugsrådets præsident, folketingsmand Anders Andersen. Denne trio kommer igen i en skakudsendelse, som måske udsendes 2. juledag. Den foreløbige titel på udsendelsen er *Politiker contra skakspiller*. Foruden snak om skak vil der også blive tid til et parti mellem politikeren og skakspilleren. Anders Andersen har været medlem af Grenå Skakklub i mange år og har også i sine unge år været dansk mesterspiller.

I juni 72 var der en flere timers lang udsendelse, hvor lytterne spillede et parti mod Bent Larsen. Udsendelsen faldt så godt ud at der kommer en af samme slags i begyndelsen af det nye år, måske allerede den 3. januar. I udsendelsen får lytterne lejlighed til at ringe ind til radioen og gøre et træk i et parti mod Bent Larsen.

Vi har ikke tidligere bragt det første parti, så vi skynder os at indhente det forsømte:

5473 Siciliansk

Hvid: *Lytterne* Sort: *Bent Larsen*

Spillet den 26. juni 1972.

1. e4, c5 2. Sf3, Sc6 3. d4, cxd4 4. Sxd4, Sf6 5. Sc3, d6 6. Lb5, Ld7 7. 0-0, g6 8. f4, Lg7 9. Kh1, 0-0 10. Sxc6, bxc6 11. Le2, Tb8 12. g4, Dc8 13. Tg1, Tb4 14. Lf3, d5 15. exd5, Sxd5 16. Sxd5, cxd5 17. c3, Tb5 18. a4, Tb8 19. Dxd5, Td8 20. De4, Tb6 21. Dxe7, Te6 22. Dh4, Lc6 23. Df2, Td3 24. Tg3, Txf3 25. Txf3, De8 26. Ld2, Te2 27. Te1, Txe1† 28. Lxe1, Lxf3† 29. Dxf3, Dxe1 30. Kg2, Lf8 31. Df2, De4†, hvid opgiver.

Alle skakudsendelser bringes som sædvanligt på program 2.

Lettisk gambit -

TEORIAFSNIT

af Børge Andersen

- Omfattende analyser og kommentarer til radiopartiet Eric Arnlin-Børge Andersen, spillet i vinteren 72/73.

- Gennemanalyserede partieksempler. Mange af analyserne er resultatet af Børge Andersens forarbejde til radiopartiet.

- Variantoversigt.

HISTORISK AFSNIT

af Hartvig Nielsen

- Lettisk gambit gennem tiderne illustreret med billeder af mange af de personer, som har haft betydning for gambittens udvikling.

- Lettisk gambit i Danmark.

- Lettisk skak og Lettisk gambit.

48 sider

15,00 kr. inkl. moms.

Spasskij-Fischer 72

af Bent Larsen

Læs om de fantastiske og barokke begivenheder før og under VM-matchen i Reykjavik

- nyd Bent Larsens kommentarer og udførlige analyser af de 20 partier.

BOGENS INDHOLD

Forord - 25 år - Vanskelige forhandlinger - Kommer-kommer ej- Hvem reddede matchen? - Brat vending - Mislykket hvilepause - Fischers svaghedsperiode - Hula-hoop - Remiser og døde fluer - Telefonen ringer - Vikingeblood - Hvad der siden fulgte - Teorien forældes hurtigt.

90 sider

20,70 kr. inkl. moms.

Begge bøger fås ved:

Skakbladets Ekspedition

Akademihaven, 4180 Sorø

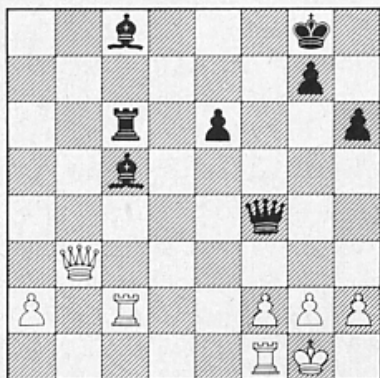
Giro 2 08 01

analysebrevkasse

Spørgsmål sendes til:
BENT LARSEN
 Romsøgade 8³
 2100 København Ø.

Nr. 34

Rettelse: Som Jørgen A. Nielsen, K-pokalturneringen, og K. S. Thoreby, Skjeberg, Norge gør opmærksom på, var der en alvorlig fejl i »prestige-partiet« Spasskij-Tal i juni-nummeret: Sorts 24. træk var i virkeligheden ikke Da4-g4, men Da4-f4:

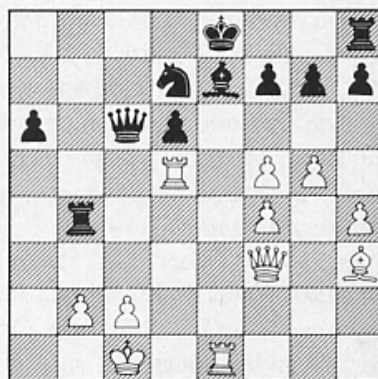
Herefter er der ikke nogen »klar remis« med 25. Db5, der besvares med 25. —, Dc7. I NORSK TIDSSKRIFT FOR SJAKK skriver Eivind Poulsson om »en af sjakkhistoriens største trykfeildsjewelers«, men det fremgår netop af kommentarerne i »64«, hvorfra den forkerte version vistnok stammer, at Dg4 ikke var nogen trykfejl, man havde fået partiet med det forkerte træk. Rundt omkring i Verden blev partiet derefter bragt med Dg4, »64« udkommer jo hver uge og er mange skakredaktørers bedste kilde til partier fra russiske turneringer. - Efter 24. —, Df4! går 25. Tfc1? naturligvis ikke p.gr.a. Lxf2†!, dårligt er også 25. g3? De4! 26. Tfc1, Lb7! 27. Dxb7, Lxf2† 28. Kf1, Dh1† med dronninggevinst. Men Thoreby spørger, hvad jeg mener om slutspillet efter 25. Df3!? Dxf3 26. gxf3, e5! 27. Kh1! Lb7 28. Tb1! Tb6 29. Txb6, Lxf3† 30. Kgl, Lxb6 (Kortjnoj: sandsynligvis vundet for Sort) 31. a4! Kf7 32. a5! Lxa5 33. Tc5, Ld2 34. Txe5 (Sjamkovitj: Remis!) Poulsson angiver følgende gevinstide for Sort: bønder på g4 og h5, trussel Kg5-h4-h3.

Svar: Hvis den sorte bonde kommer til g4, medens den anden bliver på h6, ser det ud til, at den sorte konge altid kan komme til h5. Lf6 muliggør Kg6, hvorefter Ta6 besvares med Kg5 og tårntræk på 5. række med Lg5 og Kh5. Den sorte konge kommer altså til h4. Men derefter kan jeg ikke se, hvordan Sort kan gøre fremskridt, hvis blot Hvid holder sit tårn på 5. række. Mit svar må altså blive, at jeg mener, Sjamkovitj har ret. Generelt kan man nok sige, at tårn holder remis mod

to lette i stillinger med to bønder mod to eller tre mod tre (underforstået: på samme fløj, uden fri-bønder), men der er naturligvis undtagelser, og denne stilling med de isolerede hvide bønder og den stærke sorte løber på f3 kunne godt tænkes at være en sådan. Men jeg ser ikke nogen gevinstmetode.

Nr. 35.

H. W. May, Haderslev, spiller korrespondanceskak og morer sig med at finde huller i teorien. Med Sort begav han sig glad ind i følgende forgrening af Najdorf-varianten: 1. e4, c5 2. Sf3, d6 3. d4, cxd4 4. Sxd4, Sf6 5. Sc3, a6 6. Lg5, e6 7. f4, Le7 8. Df3, Dc7 9. 0-0-0, Sbd7 10. g4, b5 11. Lxf6, Sxf6 12. g5, Sd7 13. a3, Tb8 14. h4, b4 15. axb4, Txb4 16. Lh3, Db6 17. Sf5, exf5 18. Sd5, Dc5 19. exf5, Lb7 20. The1, Lxd5 21. Txd5, Dc6.

22. Lg2, Da4 23. Txd6. Her skrev Pachman 23. —, 0-0 24. Txe7, Tc8 med gevinststilling for Sort, medens Euwes Nyhedsblade påstod gevinst for Hvid efter 25. Tc6. May konstaterede en tydelig uoverensstemmelse og fandt så i øvrigt frem til 23. —, Da1†! 24. Kd2, Dxe1† 25. Kxe1, Lxd6 med fordel for Sort. - At dette parti senere blev remis var min egen skyld.

Svar: Hjertelig til lykke med remisen! Hvilken herlig godbid til brevkassen! Jeg viste brevet oppe i Tranum, og jungletrommerne har for længe siden bragt svaret til Haderslev, men de læsere, der ikke har hørt dem, skal sandelig ikke narres. May har selvfølgelig ret i det meste, men i korrespondanceturneringer går det kun godt at stole på gamle bøger, hvis modstanderen gør det samme, notabene i en så skarp og populær variant, hvor der hele tiden dukker teoretiske nyheder op. Gå tilbage til diagrammet! Hvid vinder med 22. f6!

gxf6 23. gxf6, Sxf6 24. Tc5!! (men ikke 24. Txe7+?? Kf8!). Det virker nu også lidt tosset, at Hvid midt i en skarp offervariant bruger tid til at flytte løberen til en anden diagonal i stedet for at åbne diagonalen h3-c8. - Det smukke Tc5!! har allerede afsluttet adskillige partier, bl.a. to sovjetiske for et par år siden, Terentjev-Palatnik og Belousov-Bangiev. I INFORMATOR 11 stod det som parti 407, B. Pytel-Hausner. Det har stået i masser af skakblade og aviser (også danske!), et eller andet sted er det vel også allerede kommet med i en bog. Men moralen bliver altså: I skarpe modevarianter kan man ikke stole på bøgerne.

Nr. 36

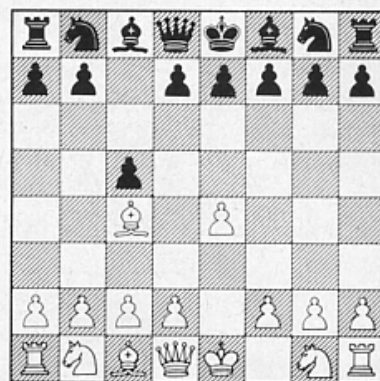
Denne stilling er en udløber af analyserne af partiet Velimirovic-Rajkovic (SKAKBLADET, august 1972). I august 1973 spurgte Egil Pedersen på side 205 om min mening om to muligheder for Hvid, 15. Txh7†, Kg8 16. De2 og 15. De2. Egil tror fast på det hvide spil og taler om sejr-richt angrebsspil.

Svar: 15. De2 duer ikke, efter 15. —, Lxg6 16. Dxc4, Tf5 står Sort bedst (17. Se3, Txg5 18. fxc5, cxd4). - 15. Txh7†, Kg8 16. De2 er stærkt, men Sort har masser af modspil! Lad os først rydde de uspillelige svartræk af vejen: 16. —, b5? og Sb6? taber klart p.gr.a. 17. Dxe7!! (17. —, Txg6 18. Txg7†!); 16. —, Txg6? 17. Sxe7† (17. Dxe7? Lf8!), Kf8 18. Sxg6† ligeledes; og 16. —, Te6? 17. Sxe6, Lxe6 18. Sc7; mere uklart er 16. —, f.eks. 17. Dxc4, Te6†! Jeg har set de to plusbønder efter 17. Sxe7†, Kf8 18. Sxg6†, Txg6 19. Dxc4, Sc6, men Sort har angrebschancer. - Men den vigtigste fortsættelse er nok 15. Txh7†, Kg8 16. De2, Sc6!? 17. Dxc4, Te6†!, f.eks. 18. Sxe6, Dxe6† 19. Se3, Dxc4 20. Sxc4, Sxd4. c2 og g6 falder, og Sort får en bonde og en god stilling for kvaliteten, jeg synes i hvert fald ikke, Hvid har gevinstchancer. Mod 18. Kf1 er Sxd4 interessant, men det stærkeste er vistnok 18. —, Sa5!?,

Hermed er nogle muligheder antydnet. En fuldstændig analyse ville være lettere i forbindelse med 10-15 mesterpartier, men hvem tør spille varianten?

Nr. 37

Arne Lund-Sørensen, Vestervig, stiller et meget kort spørgsmål: Jeg har aldrig set et parti starte med 1. e4, c5 2. Lc4.

Er der noget i vejen med Hvids stilling? I bekræftende fald hvad?

Svar: I Siciliansk må Sort vælge mellem flere forskellige opstillinger i centrum. Det tidlige Lc4 »gendrives« med e6, Hvid viser sine kort for tidligt. Dette behøver dog ikke at betyde, at der er noget i vejen med den hvide stilling, Hvid har blot mistet initiativet, Sorts opgave er blevet lettere. Når jeg finder spørgsmålet velegnet til brevkassen her er det af den simple grund, at 2. Lc4 og 2. Sf3, Sc6 3. Lc4 spilles temmelig ofte - mod mig i simultan! Det er vanerne fra de åbne spil (1. e4, e5) der hos mange spillere uden teorikundskab smitter af på de halvåbne spil. En typisk »simultanåbning« er 2. Sf3, Sc6 3. Lc4, e6 4. Sc3, Sf6 5. d3, a6 6. a4, d5 med fordel for Sort. Her ses klart ulemperne ved det tidlige Lc4. Det er prisværdigt og ofte fornuftigt at gå udenom de kendte teorivarianter, men 2. Lc4 er ikke et træk, jeg vil anbefale.

Det kan dog godt lade sig gøre at forbinde trækket med en idé. I første omgang skal man ikke uden videre tillade d7-d5, altså f.eks. 2. Lc4, e6 3. De2! Senere kan e4 dækkes med d3, og når Sort omsider får gennemført d5, trækkes løberen til b3 (altså uden exd5), hvis den da ikke står der allerede. Trækket c2-c3 optræder også i »systemet«, løberen kan evt. retirere til c2. For en del år siden kaldtes denne opstilling Søborg-varianten, men de fleste af tilhængerne faldt fra efterhånden.

I forbindelse med ovenstående betragtninger vil man forstå, at efter 2. Sf3, d6 eller 2. —, g6 anser jeg 3. Lc4 for en anelse bedre end 2. Lc4 - men stadig ikke særlig godt. Medens vi er ved uregelmæssige Lc4-varianter, kan jeg lige tilføje, at 2. Sc3, Sc6 3. f4, g6 4. Sf3, Lg7 5. Lc4, e6 med et tidligt f4-f5 (bondeoffer) nok heller ikke er korrekt, men naturligvis giver visse angrebschancer.

2. L. Rasmussen mindeturnering - Randers 1973

Af STEEN JUUL MORTENSEN

Med 30 deltagere fra Danmark, Island, Norge, Sverige, Vesttyskland og Jugoslavien løb Randers Skakklubs internationale turnering af stablen i efterårsferien i Det amtskommunale gymnasiums aula, hvor såvel spiller-som, tilskuerforhold var udmærkede - skal en enkelt anke gøres, kunne lysforholdene have været bedre. Samtidig med turneringen havde Randers Skakklub Art action, Randers, til at udstille kunstværker af forskellige internationalt kendte danskere, således at man kunne få såvel et større publikum i tale som bedre presseomtale.

En sådan turnering er naturligvis ikke ganske billig at arrangere - præmier alene kr. 5.400,- + dertil lokaleleje, kaffe til spillerne og andre udgifter, men takket være bistand fra Dansk Skak Unions Støtteforening og direktør Thorkild Kristensen, Ålborg, der begge gav kr. 2.000,- til turneringen + naturligvis renter fra L. Ras-

mussens mindefond lykkedes det at få turneringen til at løbe rundt økonomisk; en kraftig annonce-tegning, støtte fra 6. hovedkreds og støtte fra privat side er heller ikke at kimse af. Det er min opfattelse, at langt flere klubber end Randers Skakklub er i stand til at arrangere en turnering af denne art, idet der først og fremmest kræves en arbejdsindsats af klubbens medlemmer, og den er vel gratis?! - og derefter er det ikke så svært at skaffe de nødvendige kontanter - se så bare at komme i gang rundt omkring, der er nemlig mangel på »koncentreret« skak i Danmark.

Turneringen blev fortjent vundet af Jacob Øst Hansen, Gentofte, der havde en lidt bedre korrektion end Gudmundur Sigurjonsson, Island - begge vandt 4 partier og spillede 3 remis. Den islandske internationale mester var kun i fare i 1. runde mod Herbert Heinicke, Hamburg, men klarede for sig. Lidt overraskende kom på 3. pladsen Jørgen Jørgensen, Nørresundby, der fik 5 points efter en ganske god turnering. Ikke mindre end 6 spillere fik 4½ points - det var Bjørn Brinck-Claussen, Frederiksberg, Peter Dischington-Hansen, Norge, Erik Pedersen, Nørresundby, Sigfred From, Herning, Yngve Aspström, Sverige og Kaj Rosell, Vejby-Risskov.

JULEGAVEN TIL ALLE SKAKINTERESSEREDE 1/12 - 15/1-74 i subskription FESTSKRIFT TIL JENS ENEVOLDSEN

- redigeret af Erik Jarlnæs

(ISBN 87 87 465 04 3, Forlaget Ruder 7)
Veloplagt, interessant og inspirerende

Bidrag af Br. Claussen, H. Enevoldsen, Hage, Hannemann og andre, der skriver om: Etik-causeri, DM-lister, partier, Klings Problem, Focus på Jens Enevoldsen, Becket, Nabokov og skak, Problemer... 134 siders kvalitetslæsning.

Første 100 eksemplarer sælges nummereret!

Sælges i subskriptionsperioden kun gennem:

Pris i subskription:

16,- kr. incl. moms excl. porto.

Derefter:

23,- kr. incl. moms excl. porto.

Jens Enevoldsen: Int. Mester, 7 DM,

9 KM, 10 OL, forfatter, dommer...

Ruder 7,

Forh. holms Alle 33³,

1904 Kbhn. V.

Giro 210777.

(01) 22 23 93

Bedst 14-16.

Aspström startede meget stærkt med 3 gevinster og var hele tiden med i toppen og spillede en god turnering, mens man nok kunne have ventet mere fra Brinck-Claussens side. På 4 p. kom Jens Kristiansen, Frederiksberg, Kai Bjerring, Øbro, Thorbjørn Rosenlund, Frederiksberg, Bo Jacobsen, Vejlbj-Risskov og Leo Steffensen, Randers. Jens Kristiansen og Thorbjørn Rosenlund prægede begge turneringen stærkt, men stod ikke distancen til slut. Fra lokalt hold glæder vi os over Steffensens resultat. Herbert Heinicke, Hamburg, Finn Thorsen, Randers, Åke Carlsson, Göteborg og Erik Bang, Nordre fik 3½ p. Vide Vavpetic, Jugoslavien, Ludwig Rellstab, Hamburg, Vagn Jensen, Vejlbj-Risskov fik 3 points. Per Auchenberg, Albertslund, Steen Juul Mortensen Randers, Sejer Holm, Oluf Øe, Randers og Peter Östberg, Malmø fik 2½ p. Sejer Holm skuffede meget, en dårlig start tog tilsyneladende noget af kamplysten. Svend Åge Madsen, Randers og Richard Lorbek, Jugoslavien fik 2 p., mens Steffen Zeuthen, Randers og Jørn Sørensen, Randers fik 1½ og 1 p.

Foruden de ordinære præmier fik flg. spillere uden for præmierækken specielle præmier: Herbert Heinicke, Kai Bjerring, Finn Thorsen og Leo Steffensen. Endvidere fik Peter Östberg, Erik Pedersen og Peter Dishington-Hansen en præmie. Vejlbj-Risskov Skakklub gav Sigfred From en præmie for det bedste angrebsparti (partiet mod Per Auchenberg).

Dansk Skak Unions PRESSESERVICE

v/Kaj Rosell
Koll. 5 / vær. 230
8000 Århus C
Giro 22 21 62
Tlf. (06) 12 72 19

Tegn abonnement på DSU's pressemeddelelser, som kommer ca. 24 gange årligt. Altid de sidste nyheder - både inden- og udenlandske. Partier og kommentarer. Hav altid det sidste nye eksemplar liggende fremme i klubben!
Pris årligt: 45 kr.

Pressemeddelelserne forsendes i kuvert direkte til abonnenten.

5474

Siciliansk

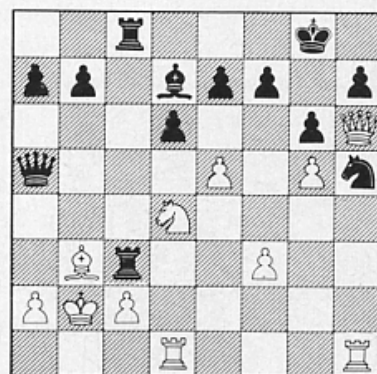
Hvid: *Per Auchenberg* Sort: *Sigfred From*

1. e4, c5 2. Sf3, Sc6 3. d4, cxd4 4. Sxd4, g6 5. Sc3. Udmærket træk, men også 5. c4 er godt. 5. —, Lg7 6. Le3, Sf6 7. Lc4. Forhindrer et hurtigt d5. 7. —, 0-0 8. Lb3, d6. Endelig ikke 8. —, Sa5 p.gr.a. 9. e5, Se8 10. Lxf7†, K(T)xf7 11. Se6!! og sort vinder dronningen eller sætter mat. 9. f3, Ld7 10. Dd2, Se5 11. h4. Bedre først 11. 0-0-0 og på Da5 så Kb1 truende Sd5. 11. —, Da5 12. 0-0-0, Tfc8 13. h5, Sxh5 14. Lh6, Sd3†. Som det let ses kan denne springer ikke så godt slås. 15. Kb1, Sxb2 16. Kxb2, Lxh6 17. Dxb6, Txc3! Her må sort passe på følgende smukke variant:

17. —, Dxc3†? 18. Kb1, a5 19. Td3, Db4 20. a3! Db6 21. Sf5, Lxf5 22. exf5, a4 23. fxg6, Sf6 24. Txd6!! Dxd6 25. Lxf7†, Kh8 26. Dxb6† og mat.

Eller 24. —, exd6 25. gxf7†, Kh8 26. Dxf6† mat. 18. g4, Sf6 19. g5, Sh5 20. e5, Tac8! Og her går 20. —, dxe5 ikke: 21. Txb5! gxh5 22. Lxf7† og hvid har mindst remis!

21. Txb5 kan heller ikke besvares med Txb3†, da hvid spiller Sxb3 og vinder!

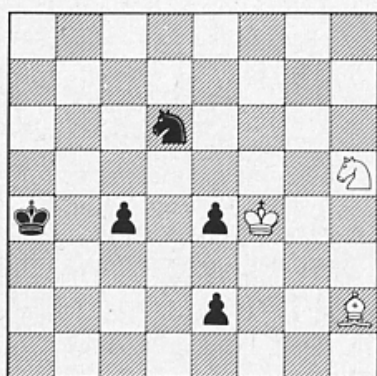
21. Txb5, Txb3† For nu besvares Sxb3 med Dxe5† og sort vinder. 22. axb3, gxh5 23. exd6, Dc3† 24. Kb1, Lf5! Ikke bare smart, men det stærkeste. Hvid får ingen tid til f.eks. g6 og Tg1. 25. g6, Lxc2† 26. Ka2, hxg6 27. Td2. Nu ser det ud til, at sort er i vanskeligheder, men... 27. —, Tc6! Truer mat i 2 træk. 28. Sxc2. Nødvendigt. 28. —, Ta6† Hvis nu Sa3 så Dc1! og sort sætter mat eller vinder den hvide dronning. 29. Kb1, Dxb3† 30. Ke1, Tb6! 31. Td4, Db1† 32. Kd2, Tc6! Ikke Tb2 p.gr.a. Tc4. 33. Se3, Db2† 34. Kd3, e5! Det sværeste træk, idet jeg her også måtte finde det 36. træk. 35. Td5, Tc3†. Kongen tvinges ind i et matnet. 36. Ke4, Tc5! Truer Txd5 fulgt af Dd4† mat. 37. Td3. Der er ingen redning. Og nu en mat i 3 træk. 37. —, Db4† 38. Sc4, f5† 39. Ke3, De1† mat.

Noter af Sigfred From

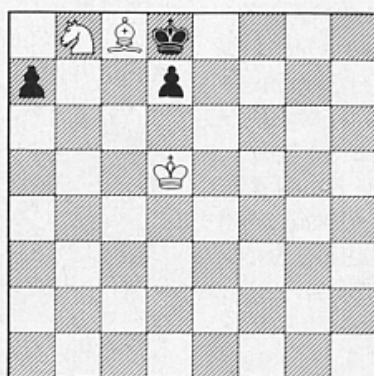

Julekonkurrence

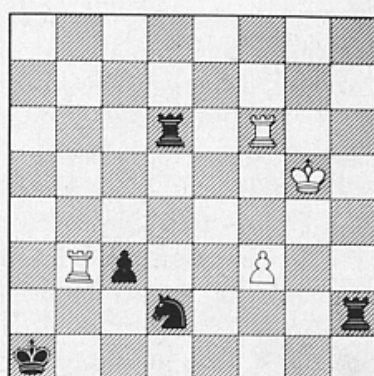
Nr. 1

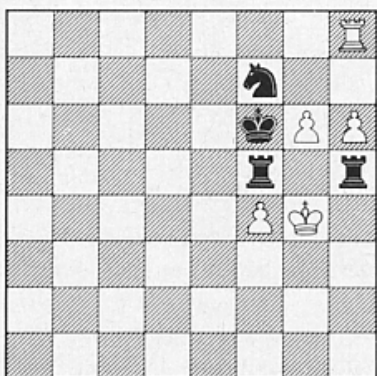
Nr. 2

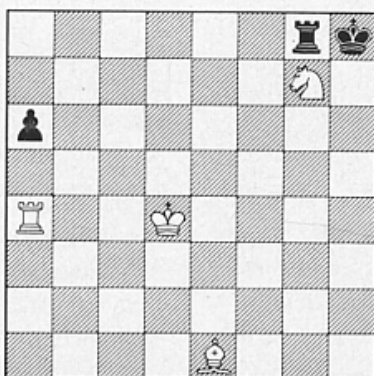
Nr. 3

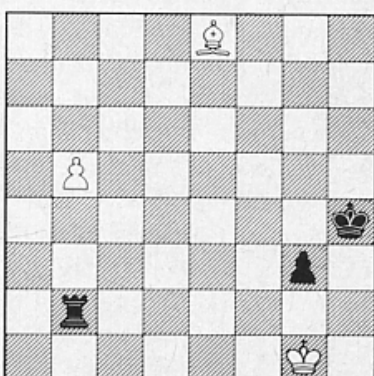
Nr. 4

Nr. 5

Nr. 6

Årets julekonkurrence er lidt anderledes end sædvanligt. I Nr. 1-5 skal læserne, som tidligere år bedømme stillingen og afgøre hvem der vinder eller om stillingen er remis. Hvid trækker i alle tilfælde først. For at kunne deltage i konkurrencen må indsenderne anføre de vigtigste varianter, som fører til målet.

Nr. 6 er en analyseopgave, hvor spørgsmålet lyder: Hvordan vinder sort efter 1. Lc6?

Blandt dem, der har løst flest opgaver rigtigt,

trækkes lod om 3 præmier på 100, 75 og 50 kr. Desuden udsættes 10 ekstrapremier på hver 25 kr., som fordeles ved lodtrækning blandt alle, som har løst mindst 3 af opgaverne rigtigt.

Løsninger skal være redaktøren i hænde senest den 5. januar 1974. Adressen er: *Hans Rasmussen, Egebjergvej 34, 8220 Brabrand*. De rigtige løsninger og vindernes navne offentliggøres i 1974, nr. 3.

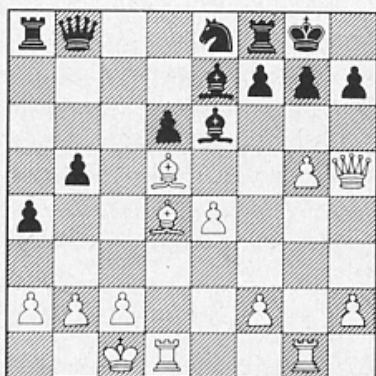
En provokation

Af BENT KØLVIG

Grånende hår er et af tegnene på, at man ældes. Et andet siges at være tendensen til at sammenligne med forgangne tider. Og så må jeg altså være aldrende, skønt der endnu ikke er gået ti år siden mine mere aktive skakdage. For jeg føler trang til at mindes, hvordan man dengang lige kunne nå at få et indlæg med i Skakbladet, hvis redaktøren havde det inden den 20., altså ca. 14 dage før udsendelsen. I vor moderne tid med hulstrimler og datamater er fristen allerede overskredet, når man får bladet i hånden! Det er højst forståeligt, at folk opgiver at føre en dialog på de betingelser med et blad, der prætenderer at være et medlemsblad.

Men bliver man provokeret i tilstrækkelig grad, overvinder man sin naturlige slaphed. Det skete i oktober, da jeg gennemspillede en af de sicilianske perler, som vor nye stjerne Jens Kristiansen havde produceret. Jeg har altid vidst, at Bent er et godt skaknavn. Noget kunne tyde på, at Jens også er det. Den unge mands aggressive spillestil minder meget om den anden, ældre Jens's.

I partiet J. K.-Saariluoma (nr. 5429) skete: 1. e4, c5 2. Sf3, Sc6 3. d4, cxd4 4. Sxd4, Sf6 5. Sc3, d6 6. Lc4, e6 7. Lb3, Le7 8. Le3, 0-0 9. De2, Ld7 10. 0-0-0, Db8 11. Thg1, Sxd4 12. Lxd4, b5. Her mener Jens K., at mens hvids træk har været spillet 100 gange før, er sorts »ganske sælsomme.« Ungdommen af i dag kan jo ikke vide, at denne forsvars- (angrebs-?) idé er lige så gammel som Velimirovic-systemet. Jeg mindes (igen!) at have fundet på den selv, da IGM Tringov spillede det dengang brandnye De2 mod mig ved OL i Tel-Aviv 1964. Tringov angreb i øvrigt med f-bonden. Men tilbage til nutiden: 13. g4, a5 14. g5, Se8. Og så er vi ankommet til partiets kritiske stilling, hvor hvid forståelig nok greb forkert og trak 15. a4? Her skriver Jens helt korrekt, at hvid må spille 15. Dh5!, a4 16. Sd5!!, exd5 17. Lxd5.

Men her kommer så en aldeles forbløffende analyse, der omtales som »den smukkeste«: 17. —, Le6 18. Td3! Dc8 19. Th3!! Lxh3 20. g6, hxg6 21. Dxc6, Le6 22. Dxc7†, Sxc7 23. Txc7†, Kh8 24. Txf7†, Kg8 25. Tg7†, Kh8 26. Txe7†, Kg8 27. Tg7†, Kh8 28. Tc7†, Kg8 29. Txc8 og vinder.

Efter man har fået pusten igen, læser man slutbemærkningen: »Tænk, om man en dag kunne få lov at spille et sådant parti, smukt og fejlfrit!« Og en lumsk mistanke breder sig: Den historie er for utrolig, der må stikke noget under. Han vil provokere folk til selv at analysere! Ja, rigtigt: Der er et hul i varianten: Sort spiller 24. —, Lf6!!, og hvid må straks give evig skak!* Den var næsten for nem. Er der andet?

Tja, 18. —, Dc8 ser mistænkeligt blødt ud. Et slag på d5 ser bedre ud: 18. —, Lxd5 19. exd5, Dc8! (hun er nu parat til at dække h7) 20. Te3, Ld8 21. Dh6, Lb6 eller måske 19. Th3, Lxe4 20. g6, Lxc6 21. Txc6, fxc6 22. Dxc7†, Kf7, og det ser nærmest ud som om sort vinder.

Hov! Pludselig kommer inspirationen: Hvids 18. g6!! Angrebet glider nu på blød sæbe: 18. —, hxg6 19. Txc6! Lxd5 20. Th6! (gxh6 21. Dxc6!) Lg5† 21. Dxc5, Lxe4 22. Tg1, (truer Dxc7†, og hvis f6, så 23. Dh5) Lg6 23. Dh4! og sort er praktisk færdig, fx. 23. —, f6 24. Thxc6, Kf7 (eller De7 25. Th6) 25. Txc7†, Sxc7 26. Dxc6†, Ke8 27. Te1, k.o.

Hvis »postgangen« ikke var så langsommelig, kunne Skakbladet sikkert blive meget livligere ved at udfordre læserne til kritisk analyse. Jeg ser, at også Bent Larsens kommentarer et par steder i samme nummer ikke kan stå for en nærmere prøvelse (nemlig parti nr. 5437, 15. træk og nr. 5440, sidste note**), så for fremtiden skal jeg til at læse Skakbladet med lup!

* Leif Jensen, Maribo Skakklub, har også analyseret stillingen og fundet redningen for sort.

** Slutningen af noten lyder: »32. —, Sxe3 så tillokkende ud, men var dårligt p.g.r.a. 33. Db2! Txd1† 34. Kf2, Tf1† 35. Kg3«. Også Evald Ibsen, Svaneke, har gjort opmærksom på fejlen i denne note (35. —, Sc4† vinder let).

Medlem nr. 100

Medlem nr. 100 og vinder af en flaske Larsen Cognac blev Munkebo Skakklub.

Samtidig minder vi om, at der til påske trækkes lod blandt de medlemmer, der har tegnet et nyt medlem, om en flaske skotsk whisky.

DANSK SKAK UNIONS STØTTEFOR- ENING, Broagervej 2, 7100 Vejle - giro 6 43 93.

ol.

litteratur

Bibliografi

Schmidt, L. C. Dansk skakkatalog. Redigeret af -. Omhandlende 1116 skakskrifter fra 1230-1973 samt danske skakexlibris. 184 s. Dansk Skakforlag, København. 1973. 70.-kr. + moms. Samlere af dansk skaklitteratur har med spænding afventet udsendelsen af Leif C. Schmidts »Dansk skakkatalog« som nu er sendt på bogmarkedet.

Man behøver ikke at blade længe i bogen, før man gribes af beundring for den flid og viden hos forfatteren, som har gjort det muligt for ham at udsende dette fortjenstfulde værk, der omfatter 1116 titler fra perioden 1230-1973.

Det første spørgsmål, anmelderen må tage stilling til, er følgende: Hvordan er materialet ordnet? Schmidt har inddelt stoffet i 46 kategorier, medens Niemeijer i sit katalog fra 1955 har klarret sig med 33. Det synes, som om forfatteren af det danske katalog har været lidt for flot; flere af kategorierne kunne uden skade være slået sammen, uden at værkets klarhed havde lidt derved.

Placeringen i de forskellige rubrikker hviler på et vanskeligt skøn, og Leif Schmidt har stort set skilt sig fint fra opgaven. Visse bøger burde dog have været anbragt i en anden kategori, således hører Bjørn Nielsens »Hvordan man vinder en gevinststilling« og Christiansens »Tryllerier på skakbrættet« så afgjort hjemme under midtspil og ikke under slutspil.

Det andet kardinalspørgsmål, anmelderen må stille sig, er af største vigtighed: Er de rigtige ting kommet med? Ved gennemgang af kataloget konstateres med tilfredshed, at intet væsentligt af den egentlige skaklitteratur er undgået forfatterens falkeblik. At danske skakbøgers antal har nået at formere sig siden værkets fremkomst, kan Schmidt ikke lastes for.

Man glæder sig over, at der er medtaget flere tyske og islandske værker udgivet i Holsten, resp. på sagaøen, medens de nævnte steder endnu hørte under den danske krone. Sidste udgave (1968) af kataloget over den navnkundige Fiske med tiden stærkt øgede skakbibliotek i Reykjavik er ikke medtaget, men udeladelsen er utvivlsomt foretaget efter modent overlæg. Til gengæld er det næppe berettiget at optage udenlandske bøger om danske skakbegivenheder, med mindre det drejer sig om oversættelse fra dansk (se side 89, nr. 23-01).

Samlingen af danske turneringsbøger er i de

senere år øget støt - ikke mindst takket være Hans Rasmussens energiske indsats. Schmidt synes at have haft held til at anføre listen komplet; derimod må man give Jens Enevoldsen så inderligt ret i, at turneringsprogrammer intet har med skaklitteratur at gøre. Anmelderen tillader sig også at mene, at private manuskripter og problemsamlinger, som ikke er udgivet næppe fortjener omtale i et officielt katalog, og det samme gælder tilfældige artikler fra Hjemmet, Femina og Familie-journalen - selv når hovedpersonen er vor hjemlige afgud Bent Larsen. Et vist niveau må forlanges, thi begrebet litteratur omfattes af bogelskere med ærbødighed, og det bør ikke profaneres ved, at lødige skaklitteratur slås i hartkorn med udklip fra kulørte ugeblade.

Berettigelsen af at indlemme den egentlige skønlitteratur i et skakbibliotek er diskutabel, men når Leif Schmidt ikke er veget uden om problemet, må man påpege et par mangler. Lewis Carrolls »Alice i Æventyrland« (Thorkild Becks forlag 1946) er en klassiker, som fortjener omtale, og det samme gælder Nabokovs »Min europæiske ungdom« (Gyldendals forlag 1969). Den russiske emigrantforfatter, der så intenst har skildret Luzhins tragedie, er en udmærket problemkender, en omstændighed som fremgår af side 262-67 i hans memoireværk. Ikke mange ved, at vor hjemlige nobelpristager Karl Gjellerup i sin fine kammernovelle »G-dur« (1883) har skildret en romantisk Caissa-dyrker, som er i stand til at citere den berømte »springergambit« mellem Anderssen og Heydebrandt und der Lasa. Endelig kunne man nu, da »Stormen« er på Det kongelige teaters repertoire, gribe en dansk Shakespeare-udgave og leve med i femte akts skakparti mellem de to elskende Ferdinand og Miranda.

Kataloget opleves ved gengivelsen af en række afvekslende skakexlibris og afrundes af et forfatterregister, et titelregister og et kategoriregister - alt omhyggeligt udarbejdet og til stor nytte.

Som afslutning bør pointeres, at de små pedantiske indvendinger i denne anmeldelse ikke skal tages som en kritik af Leif C. Schmidts enestående værk, der vil blive mødt med glæde og anerkendelse i vide kredse herhjemme.

Poul Hage

Modtagne bøger

Åbningsspil

Estrin, Jakow Theorie und Praxis des Weis-springerspiels. 2. völliig neu bearbeitete Auflage. 104 s. Walter Rau Verlag, Düsseldorf. 1973 DM 18.80.

Oversat tit.: Tospringerspillets teori og praksis. - En på mange punkter fuldstændig omarbejdet udgave af bogen om tospringerspil (prøjsisk), som udkom på tysk i 1966. Estrin havde dengang den daværende verdensmester Petrosjan som medforfatter. - Tospringerspil opstår efter 1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lc4, Sf6.

Slutspil

Keres, Paul Ein Lehrbuch der Endspiele für Schachpraktiker. 332 s. Verlag: Das Schach-Archiv, Hamburg. 1973. Indb. DM 24,80. Oversat tit.: Slutspil-lærebog for skakpraktikere. - Som titlen antyder er dette en bog der først og fremmest henvender sig til den almindelige turneringsspiller. Alle de i praksis mest almindeligt forekommende slutspil behandles. Stillingerne analyseres nok så meget med ord som med tørre varianter, og fremstillingen er derved gjort mere levende end man er vant til i slutspilbøger.

Lærebøger

Lauterbach, Werner Das unsterbliche Spiel. Bd. 2. Die hohe Schule des Schachs. 2. völlig

neu bearbeitete Auflage. 206 s. Walter Rau Verlag, Düsseldorf. 1973. DM 28,-.

Oversat tit.: Det udødelige spil. Bd. 2. Skakspilletets højere skole. - Indeholder følgende hovedafsnit: Skakspillet og dets verden, Midtspillet, Åbningen, Skaktureringen, Skakparti og skakproblem. - De enkelte afsnits indhold er - mildest talt - kalejdoskopisk.

Lær skak af Bobby Fischer. Af Bobby Fischer o.a. Oversat af Svend Hamann. (AB håndbøger. 31). 334 + 10 s. Nyt nordisk forlag, Arnold Busck. 1973. 39,50 kr.

Hvis man tror at man ved at købe denne bog får udleveret nogle af de hemmeligheder, som har gjort Bobby til verdensmester, bliver man skuffet. Bogen består hovedsagligt af simple kombinationsøvelser, som nok vil give en nybegynder en vis fortrolighed med brikkernes funktion, men herfra og til at lære at spille skak er der et langt spring. - Bogen er oversat fra amerikansk, og når man ser hvor mange der har medvirket til produktets frembringelse bestyrkes man i mistanken om, at Bobby Fischer har haft meget lidt med værket tilblivelse at gøre.

TIDSSKRIFTER

Tid for Abonnement!

	inkl. moms og porto
Skakbladet 12 nr. pr. år	36,00
Deutsche Schachzeitung	102,00
British Chess Magazine	79,00
Tidskrift för Schack 10 nr. pr. år	57,00
Shakhmaty v SSSR 12 nr. pr. år	47,00
Fernschach	77,00
Schach-Echo 24 nr. pr. år	115,00
Chess Life & Review 12 nr. pr. år	115,00
Schach-Archiv Euwes nyhedsblad 12 nr. pr. år	86,00
Shakhmaty Bjuleten	65,00
Schach-Express 24 nr. pr. år	79,00
»64« russisk ugeblad - avis 52 nr. pr. år!	76,00
Schacknytt 8 nr. pr. år	49,00
PATT norsk ny tidskrift - 5 nr. pr. år	30,00

SKAKHUSET

24 Studiestræde . 1455 København K . Danmark

Telefon (01) 14 62 91

Giro: Dansk 58715 -- Svensk 631945-3

Norsk 9 92 45 -- Finsk 1121 19-5

Svensk bankgiro 312-7958

IBM-turneringen - Amsterdam 1973

Kommentarer af OLE JAKOBSEN

5475

Siciliansk

Hvid: *Jansa*, Tjekkoslovakiet

Sort: *Romanisjin*, Sovjetunionen

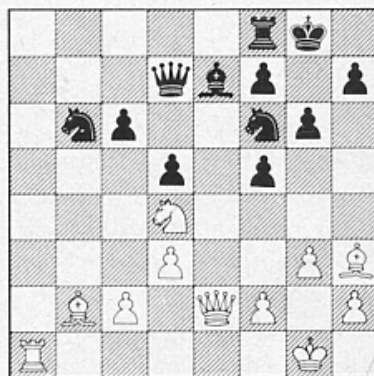
Mestergruppen, 7. runde.

1. e4, c5 2. Sf3, g6 3. c4, Lg7 4. d4, Da5†(?). Et forsøg på at undgå de sædvanlige varianter. 5. Ld2. Efter 5. Sc3, Sf6 står sort udmærket. 5. —, Db6 6. Lc3, Sf6. Det kom i betragtning at tage det lidt dårligere slutspil efter 6. cxd4 osv. 7. d5! 0-0 8. Ld3, d6 9. 0-0. Stærkere er sikkert 9. h3. 9. —, Lg4 10. Sbd2, Sh5 11. h3. Jansa er altså ikke utilfreds med en dobbeltbonde i c-linjen, men c4 er jo også let at dække, og han får chancer i b-linjen. 11. —, Lxf3 12. Sxf3, Lxc3 13. bxc3, Sd7 14. Dd2, f6? Nu kommer sort aldrig til e5, meget bedre var 14. —, e5. 15. Sh2, Dc7 16. Le2, Sg7 17. Sg4, a6 18. Se3, f5. Svækker kongestillingen, men der var heller ikke megen fremtid i at forberede b5. 19. exf5, Sxf5 20. Sxf5, Txf5 21. Tae1, Tf6 22. f4, Sf8 23. Ld3, Te8 24. f5, Dd8. Romanisjin er helt uden modspil og desuden i tidnød. 25. Tf3, Kg7 26. Te4! De hvide tårne gør et magtfuldt indtryk. 26. —, gxf5

27. Txf5? Jansa, der ellers er en meget stærk angrebsspiller, var også kommet i tidnød og finder ikke det rigtige. Rigtigt er, som han angav efter partiet 27. Th4! med truslen Lxf5. Hvid har afgørende angreb, f.eks. 27. —, Dd7 28. Lxf5, Txf5 29. Dh6†, Kh8 30. Txf5, Dxf5 31. Tf4 osv. 27. —, Txf5 28. Tg4†, Sg6 29. Lxf5, Tf8 30. Tg5, Tf6 31. Th5, Kh8. Herefter er angrebet slået tilbage, men Romanisjin er stadigvæk presset af tidnøden. 32. Dh6, Dg8 33. Tg5, Dg7?

Den afgørende fejl, efter 33. —, Df7 34. Tg6! Txf5 klarer sort sig. 34. Dh5, Df7 35. Lxg6, Tg6 36. Tg6, Dxg6 37. Dxg6, hxg6 38. Kf2, Kg7. Eller 38. —, b5 39. axb5, axb5 40. c4! 39. Ke3, Kf6 40. Ke4, Kg5 41. a4, b6 42. g3. Her tog man hængeparti, og da det viste sig at bonde-slutspillet var tabt for sort, opgav Romanisjin. Hvid laver en fri h-bonde, og vinder derefter let i overensstemmelse med princippet om den fjerne fribonde.

Stillingen er fra partiet *Keene-Kovacevic*, mestergruppen, 11. runde. Keene afsluttede nu på følgende elegante måde:

21. Lxf5!! gxf5 22. Ta7! Dxa7 23. Sxc6, Dd7. Kovacevic har forskellige andre måder at blive mat på, f.eks. 23. —, Da2 24. Sxe7†, Kg7 25. Sxf5†, Kg6 26. Se7†, Kh6 27. De3†, Kh5 28. De5† eller 23. —, La3 24. Lxf6! Da4 25. Sd4, Te8 26. Dd2, Te6 27. Dg5†, Kf8 28. Dg7†, Ke8 29. Dg8†, Lf8 30. Sxe6 og vinder. Disse varianter stammer fra Keene, men nu ser jeg, at jeg glemte at spørge ham om, hvad der sker, hvis sort i den sidste variant spiller 25. —, Sd7 26. Dd2. Hvad ellers? 26. —, Tb8. Jeg kan ikke få det til mere end remis ved evig skak.

24. Sxe7†, Kg7 25. Dh5, sort opgiver.

5476

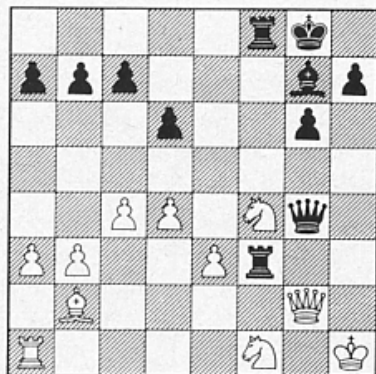
Larsen-åbning

Hvid: *Planinc* Sort: *Szabo*

Stormestergruppen, 12. runde

1. b3. Planinc viste i denne turnering et stort åbningsrepertoire med hvid. Han spillede både 1. b3, 1. c4 og 1. e4. Med sort spillede han spansk, kongeindisk og Ben-Oni. Hans partier i de to sidstnævnte åbninger indeholder adskillige nye ideer. 1. —, e5 2. Lb2, d6 3. e3, g6 4. Sf3, Lg7 5. d4, e4 6. Sd2, f5. Sort står nu efter min mening fortræffeligt. 7. c4, Sf6 8. Sc3, 0-0 9. Dc2. Szabo var mere bange for b4 efterfulgt af Db3. 9. —, Sc6 10. Le2. Forsigtigere er a3. 10. —, Sb4 11. Db1, f4 12. a3. Efter 12. Scxe4, Sxe4 13. Sxe4, fxe3 14. fxe3 er Lf5 ubehageligt og 12.

exf4, Lf5 duer heller ikke. 12. —, fxe3 13. fxe3 Sd3† dette i øvrigt chancerige bondeoffer er naturligvis tvunget på nuværende tidspunkt. 14. Lxd3, exd3 15. 0-0. Ellers følger ubehageligt Sg4. 15. —, Sg4 16. Dxd3, Dh4 17. h3, Sf2 18. De2, Sxh3† 19. gxh3, Lxh3 20. Dh2? Bedre er 20. Sd5, Lxf1 21. Txf1, Txf1† 22. Sxf1, Tf8 som dog også giver sort chancer. 20. —, Dg5† 21. Kh1, Lxf1 22. Sxf1, Tf3 23. Sd5, Taf8 24. Sf4, Dg4 25. Dg2.

25. —, Dh4†? Rigtigt er 25. —, T8xf4 26. exf4, Dxf4 med den fæle trussel Tf2, f.eks. 27. Kgl, Txb3! 26. Kgl, T8xf4 27. exf4, Dxf4 28. Te1. Dette træk havde Szabo overset, han havde kun regnet med Td1, hvorefter Txb3! er stærkt. 28. —, Lxd4† 29. Lxd4, Dxd4† 30. Kh1, Dh4† 31. Kgl, Dd4†, remis.

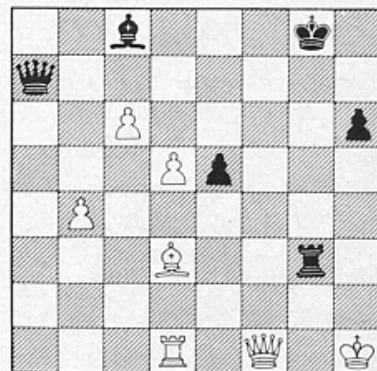
5477 Spansk

Hvid: Ribli Sort: Kavalek

Stormestergruppen, 12. runde

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, d6 5. 0-0, Ld7 6. c3, Sf6 7. Te1, g6 8. d4, De7. Ofte anvendt af Keres. 9. Lg5, Lg7 10. Sbd2, h6 11. Lh4, 0-0 12. Sf1, De8. Truer Sxd4. 13. Lc2, Sh5 14. Se3, Se7 15. Dd2, f6. Ikke noget kønt træk, men Kavalek mente, at det var nødvendigt at forholde sig afventende. 16. h3, Le6 17. c4, Td8 18. b4, c6 19. Tad1, b5 20. d5, exd5 21. exd5, Lc8 22. c5, f5 23. Lxe7, Dxe7 24. c6. Så fik Ribli en farlig fribonde på dronningfløjen, men hans officerer står passivt, og Kavalek har gode angrebschancer, som han forspilder i tidnøden. 24. —, g5 25. a4, g4 26. hxg4, fxc4 27. Sh2, g3. Muligt er 27. —, Txf2 28. Dxf2, g3 29. Df3, gxh2† 30. Kxh2, Dh4† 31. Kgl, Tf8 32. Dc4, Tf4 med uklart spil. 28. fxc3, Sxg3 29. Sef1, Sf5 30. axb5, axb5 31. Dd3, Tf6 32. Sf3. Ikke 32. Dxb5? Da7† 33. Kh1, Sd4. 32. —, Tdf8 33. Dxb5, Da7† 34. Kh2, Tg6. Eller 34. —, La6 35. Da5. 35. Te2, Tg4 36. Te4! Sd4 37. Sxd4, exd4 38. De2, Le5†? Chancerigt

er 38. —, d3 39. Dxd3! Le5†. 39. Kh1, T8f4 40. g3, d3 41. Lxd3, Txf1† 42. Dxf1? Rigtigt er 42. Txf1, Txc3 43. Th4, Lh3 44. Txc6, Dg7 45. Th4, Lxf1 46. Dxf1 og vinder. 42. —, Txc3 43. Txe5, dxe5.

44. Df6?? Taber omgående. Kavalek angiver følgende remisvariant: 44. d6, De3! (44. —, Th3† 45. Dxh3!) 45. Lc4†, Kg7 46. Df7†, Kh8 47. Df8†, Kh7 48. Ld3†, e4 49. De7†, Kh8 50. De5†, Tg7† 51. Lxe4, Lg4 og hvid har remisskaker. 44. —, Th3†, hvid opgiver (45. Kg2, Da2†).

5478 Engelsk

Hvid: Petrosjan Sort: Szabo

Stormestergruppen, 1. runde

1. c4, Sf6 2. Sc3, c5 3. g3, d5 4. cxd5, Sxd5 5. Lg2, Sc7 6. d3, e5 7. Sf3, Sc6 8. Sd2, Le6 9. Lxc6†, bxc6 10. b3, Sb5 11. Sa4, Dd5 12. f3, Le7 13. Lb2, h5 14. Tc1, h4 15. g4, Lxg4 16. e4, Dxd3 17. fxc4, Lg5 18. Sxc5, Dh3 19. De2, Td8 20. Tc2, Lf4 21. Sf1, Th6 22. Dg2, Dxg2 23. Txc2, Thd6 24. Tc2, Td1† 25. Ke2, Tb1 26. a4, Sc7 27. Sg3, Txb2 28. Txb2, hxg3 29. hxg3, Lxg3 30. Th8†, Ke7 31. Txd8, Kxd8 32. Td2†, Ke8 33. Td6, sort opgiver.

5479 Ben-Oni

Hvid: Donner Sort: Planinc

Stormestergruppen, 2. runde.

1. d4, Sf6 2. c4, c5 3. d5, e6 4. Sc3, exd5 5. cxd5, d6 6. Sf3, g6 7. e4, Lg7 8. Le2, 0-0 9. 0-0, Lg4 10. Lf4, Te8 11. Dc2, a6 12. a4, De7 13. Tfe1, Sbd7 14. h3, Lxf3 15. Lxf3, c4 16. a5, Sc5 17. Te2, Sfd7 18. Ta3, Sb3 19. Dd1, Se5 20. Lxe5, Lxe5 21. Sa4, Sd4 22. Te1, Sb5 23. Ta1, Tac8 24. Tac1, Ld4 25. Te2, Dd8 26. Tec2, Dxa5 27. Txc4, Txc4 28. Txc4, Lg7 29. b4, Dd8 30. g3, Sa3 31. Tc1, b5 32. Sc3, Db6 33. Le2, Ld4 34. Db3, Lxf2† 35. Kg2, De3, hvid opgiver.

Hvid: *Petrosjan* Sort: *Planinc*

Stormestergruppen, 11. runde

1. c4, Sf6 2. Sc3, g6 3. Sf3, Lg7 4. g3, 0-0 5. Lg2, d6 6. 0-0, e5 7. d3, Te8 8. Ld2, c6 9. Tc1, a5 10. a3, Sa6 11. Le3, Tb8 12. Db3, Sd7 13. Dc2, Sdc5 14. Tfd1, Lf5 15. Tb1, Se6 16. b4, Sd4 17. Da2, axb4 18. axb4, Ta8 19. Dd2, Sc7 20. Lh6, Sxf3† 21. Lxf3, Lh8 22. b5, Dd7 23. Tdc1, Le6 24. De3, Ta3 25. Lg2, Tc8 26. bxc6, bxc6 27. Tb7, Lg7 28. Lxg7, Kxg7 29. c5, Ta5 30. cxd6, Dxd6 31. Se4, Dd4 32. Dxd4, exd4 33. Sd6, Td8 34. Sxf7, Lxf7 35. Txc7, Te5 36. Le4, Tde8 37. T1xc6, Kg8 38. Td6, Le6 39. Txd4, sort opgiver.

Moskva 1973 -

»Veteraner og ungdom«

Af BENT LARSEN - fortsat fra nr. 8.

5. runde gav nederlag for A-holdet, selv om Keres gjorde sin pligt.

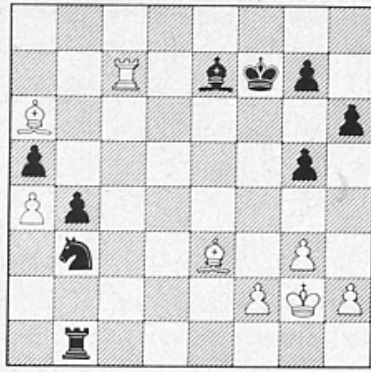
Hvid: *Sjamkovitj* Sort: *Keres*

1. Sf3, Sf6 2. c4, c6 3. d4, d5 4. e3. I forbindelse med Sf3 forekommer dette meget passivt. Med Sc3 i st.f. Sf3 kunne nu følge 4. —, Lf5 5. cxd5, cxd5 6. Db3 med visse problemer for sort. Et andet spørgsmål er, om 1. d4, d5 2. c4, c6 3. Sc3, dxc4 4. e4, e5 5. Sf3, exd4 6. Dxd4, Dxd4 7. Sxd4, b5 giver hvid nogen fordel. 4. —, Lf5 5. cxd5, cxd5 6. Sc3, e6 7. Se5, Sfd7! Som allerede kendt i trediverne er 7. —, Sbd7? 8. g4! gunstigt for hvid. 8. g4, Lg6 9. Sxg6, hxg6 10. Lg2, Sc6 11. h3, Sb6 12. b3, g5 13. Dd3, Tc8 14. Ld2, a6 15. a3, Le7 16. 0-0, 0-0 17. Se2, Ld6 18. Lc3, De7 19. Lb2, Tc7 20. f3, Td8 21. Dd2, Tdc8 22. Tfcl, e5! Sort tager initiativet, hvids matte åbningsspil har ikke stillet ham andre problemer end det ene: at få mere end remis! 23. dxe5, Lxe5 24. Lxe5, Dxe5 25. Kf2, Dd6 26. Ta2, Sd7 27. Tcd1, Sf6 28. Sd4, Sxd4 29. Dxd4. Efter 29. exd4 ville den sorte springer sætte kurs mod f4, den hvide løber er ikke meget værd. 29. —, Tc2† 30. Td2, Txa2 31. Txa2, Tc1 32. Dd2, Dc7 33. b4? Der var næsten ingen træk, men 33. Tb2 ydede mere modstand. 33. —, Dc4 34. Tb2, Sd7 35. Dd4, Dxd4 36. exd4, Sb6 37. Te2, Kf8 38. Te1, Tc4 39. Te5, Txd4 40. Ke3, Td1 41. Txg5, Sc4† Hvid opgav. Stillingen er håbløs, f.eks. 42. Kf4, f6 43. Th5, g5† 44. Kf5, Kg7, eller 44. Kg3, Se3 (truer Td2) 45. f4, gxf4† 46. Kf3, Tgl.

Polu vandt for anden gang over Podgajets.

Hvid: *Polugajevskij* Sort: *Podgajets*

1. c4, e5 2. Sc3, Sf6 3. Sf3, Sc6 4. g3, Lb4 5. Lg2, 0-0 6. 0-0, Te8. 6. —, e4 7. Sg5! gik jo ikke så godt i Uhlmann-Smyslov, se parti 5303 i nr. 3. 7. Sd5, Lf8 8. d3, h6 9. Ld2, a5(?) Her må jeg protestere mod den manglende sammenhæng mellem sorts træk. Hvorfor forhindre b4-b5, når sort alligevel beslutter sig til at trække springeren væk fra c6? Senere kan a5 betyde en svækkelse af bondestillingen. 9. —, d6 er sundt og godt. I øvrigt er 9. Ld2 ikke det almindeligste, allerede Rubinstein spillede 9. b3, d6 10. Lb2, Sxd5 11. cxd5, Se7 12. e4, c5 13. dxc6 e.p., Sxc6 14. d4 med en smule initiativ. Jeg tror faktisk, Polu ville have besvaret d6 med 10. Lc3. Måske mener han, at det er klogt at undgå at svække dronningfløjen med b3. - I øvrigt vandt Petrosjan et fint positionsparti mod Gheorghiu i Moskva 1967 med 9. Sxf6†, Dxf6 10. Sd2, d6 11. Se4, Dd8 12. Sc3. Smag og behag. Eller: Alt kan spilles, når man spiller det rigtigt. 10. Lc3, d6 11. Sd2, Sxd5 12. cxd5, Se7 13. d4, exd4. 13. —, c6? 14. dxc6, Sxc6 15. dxe5, dxe5 16. Sc4 er uspillemigt for sort. 14. Lxd4, c5 15. Lc3. En vanskelig beslutning, 15. dxc6 e.p. gav en lille positionsfordel. 15. —, b5 16. b3, La6 17. a4, b4 18. Lb2, Sc8 19. Te1, Sb6 20. e4, Dd7. Vel inspireret af en variant som 20. —, c4 21. bxc4, Sxc4 22. Sxc4, Lxc4 23. Tc1, Tc8 24. Lh3! Tc7 25. Dd4, La6 26. Txc7, Dxc7 27. Tc1 med klar fordel. Men nu er Sb6 ugarderet, hvilket yderligere forsinker c4. 21. Tc1, Tab8. 21. —, c4? 22. Ld4! Men nu er La6 ugarderet. 22. La1. Bl.a. rettet mod vendinger af typen c4; Lf1, c3. 22. c4 taber nu en bonde uden kompensation efter 23. Lf1, Tec8 24. Ld4. Men sort gør et forlegenhedstræk, der afskærer Lf8 fra dækningen af c5, hvilket hvid søger at udnytte. 22. —, Te7?! 23. e5!? Tbe8. 23. —, dxe5 24. Se4 er temmelig forfærdeligt. 24. Te3, Dd8 25. Dh5, dxe5 26. d6! 26. Txc5, Sd7 var tåleligt for sort. 26. —, Dxd6 27. Se4, Dg6 28. Dxg6, fxc6 29. Txc5, Td7 30. Tc1, Tc8 31. Tee1, Txc1. c-linien kan jo alligevel ikke holdes, 31. —, Tdd8 32. Lh3! 32. Txc1, Td5 33. Lf3. Hvid forstærker roligt stillingen og truer nu Tc6. 33. —, Lb7 34. Sd2?! Txd2. Efter 34. —, Td7 35. Lxb7, Txb7 36. Lxe5 bliver abonden snart udsat for angreb, der truer straks Tc7. 35. Lxb7, Sd7 36. Lc8, Sc5 37. Lxe5, Kf7? 38. Lf4? Sandsynligvis tidnød. 38. Lg4 eller Lh3 burde spilles, denne løber var ude af spil. Men muligheden 37. —, Kh7! får kommentatoren til at gå lidt tilbage. Hvid burde have spillet 34. Le2! 38. —, Tb2?? Både Td8 og Td3 var meget stærkere. 39. Le3! Sxb3 40. Tc7†, Le7 41. La6, Tb1†? 42. Kg2, g5.

Jeg har taget partiet med p.gr.a. denne stilling. Løberparret er stærkt i en åben stilling, og lø-

berne kan arbejde glimrende sammen med et tårn. I Kandidatturneringen 1953 vandt Bronstein sådan en stilling med bonde mindre mod Reshevsky. Her kommer afgørelsen chokerende hurtigt: 43. Lc4†, Ke8. 43. —, Kf6 44. Tc6† taber en officer. 44. Ld3, opgivet! P.gr.a. 44. —, Td1 45. Lc2 44. —, Tb2 45. Lg6†, Kd8 46. Lb6 og 44. —, Ld6 45. Tc8†, Kd7 46. Lf5†. - Ganske vist påstår man, at jeg ikke er nogen stor tilhænger af løberparret, men det er ikke helt rigtigt. Jeg finder, at denne partislutning er et meget instruktivt eksempel på styrken af det våben, som Janowsky ikke engang ville give afkald på, hvis han vandt en bonde - hvad psykologen Lasker engang udnyttede til at vende nederlag til sejr.

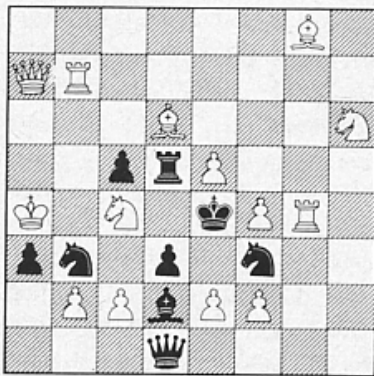
problemskak

Redaktion:

JAN MORTENSEN (originalopgaver - diverse)
 Sct. Olavsallé 44, 2630 Tåstrup. Tlf. (01) 99 25 58
 J. P. TOFT (løserturneringen)
 Broergade 8, 1672 København V. Tlf. (01) 22 08 22.

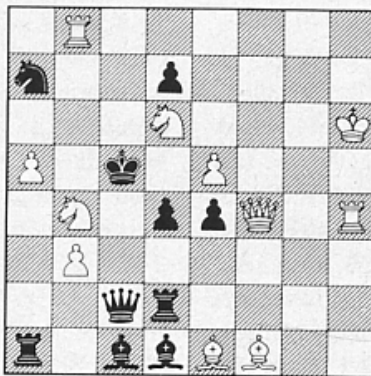
Originalopgaver (undtagen 9367)

9359. Hilding Fröberg
 Handen (Sverige)

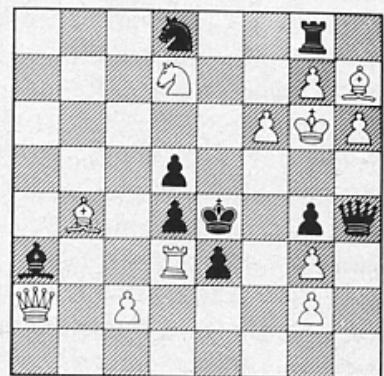
Mat i 2 træk

9360. Lars Larsen
 Sønderborg

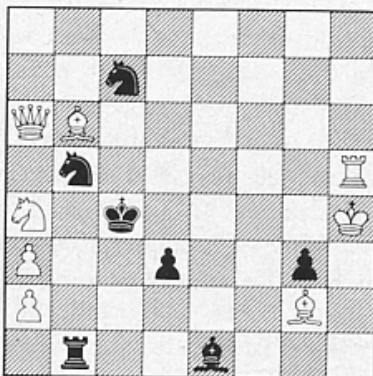
Mat i 2 træk

9361. Roger Lepace
 Gonesse (Frankrig)

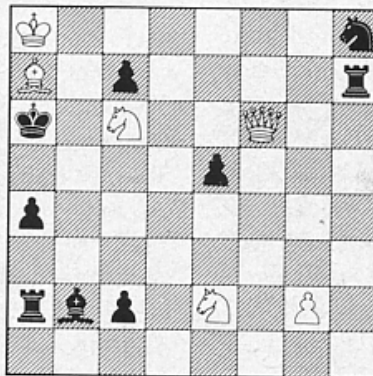
Mat i 2 træk

9362. Arthur Madsen
 Svendborg

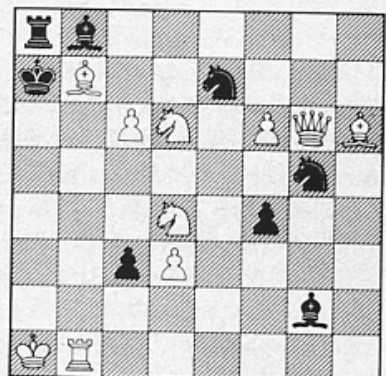
Mat i 2 træk

9363. Torben Paving (debut)
 & Lars Møller, København

Mat i 2 træk

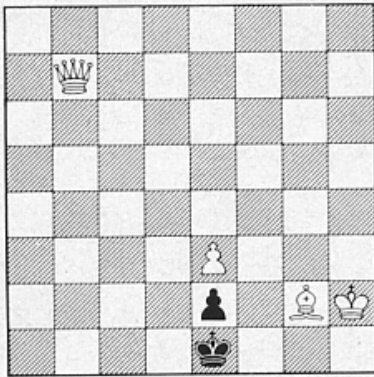
9364. Søren Jensen
 Vojens

Mat i 3 træk

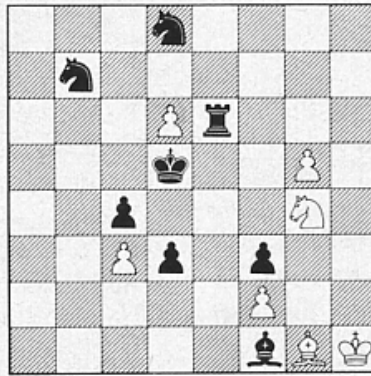

9365. Hans Klüver
Hamburg

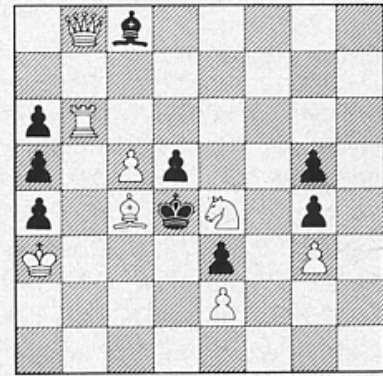
Mat i 4 træk

9366. Talip Ch. Amirov
Nachodka (SSSR)

Hjælpe-mat i 3 træk
3 løsninger

9367. O. G. Lauritsen
Esperanto, nov. 1962

Mat i 3 træk

Løserturneringen

I B-afdelingen indgår denne gang 9359-63 samt 9368-74 nedenfor.

Rettelse

I 9350 mangler hKf3. Løsninger kan indsendes sammen med denne måneds opgaver.

Reproduktioner (alle mat i 2 træk)

9368. H. V. Gottschall, Deut. Schachztg. 1930: Kd6, Lc6, Sa4, Bc7 - Ka7, Ba5, Ba6.

9369. J. de Koning, Deut. Schachztg. 1909: Kh2, Dg2, Sf6, Sg5 - Kh8, Lh7, Bg6.

9370. K. A. K. Larsen, Sydsv. Dagbl. 1925: Kc3, Da8, Le4 - Ka1, La2.

9371. Jan Mortensen, Herning Folkeblad 1964: Kb8, De1, Td6, Lb5, Sh4, Bg3 - Kg1, Th1, Lf1, Lh2, Be2.

9372. F. Palitzsch, Deut. Wochenschach 1917: Kg1, Dh5, Te8, La1 - Kd2.

9373. F. von Wardener, Tijdschrift NSB 1905: Kf8, Dg1, Lc5, Bh4 - Kf6, Lh8, Be6, Bf5.

9374. E. Voellmy, Løserturn. Basel. 1913: Ke7, De5, Th8, Lb8, Sd7 - Ka8, Te1, Th1, Se2, Ba7, Bb7, Bg7.

Løsninger til Skakbladets oktobernummer

9335. 1. Kf7. I varianten 1. —, Dc5. 2. Td6 frigør sort dronning sig selv, hvorimod skakken er uden betydning, da også truslen 2. Sd6 parerer skakken. 1. —, Ta7 (binding) 2. e4; 1. —, Td4. 2. Tc -e5 (spærring). (2 p.).

9336. I a) har sort intet sidstetræk og er derfor i trækket. o. —, b5. 1. c8D. I b) derimod 1. c8S. (2+2=4 p.). Mange løsere angiver 1. c8S i begge tilfælde.

9337. Her er sort tilsyneladende også i trækket, hvilket giver løsningen o. —, Ld7. 1. Tb6; o. —,

b5. 1. Tb5. Men en nærmere undersøgelse viser, at hvid alligevel er i trækket, idet de sidste fire enkelttræk var 1. Kb6xSa6, Bb5xBc6 ep. 2. c7-c5, Sc5xSa6. Til gengæld er der tre løsninger: 1. Kb4. 1. Tb5. 1. Ta1. (3+6=9 p.). - Dette har kun to løsere opnået. Resten er faldet for det nemmeste.

9338. 1. Sd1. Opgaven er inspireret af Verner Johnsens 9237 i marts-numret, men indholdsmæssigt er de to opgaver helt forskellige. (2 p.).

9339. 1. Da1, c5. 2. Dh1, Le4. 3. Dh8. 4. Da8. Hvid dronning besøger alle fire hjørner. (4. p.).

9340. 1. Lc5, bxc5. 2. Se5, fxe5. 3. Sf5, gxf5. 4. Ta6. Hvid ofrer alle sine brikker undtagen en for at rydde 6. række (4 p.).

9341. Blev kasseret som illegal (T).

Løserliste (oktober)

Aaen 160(186). I. N. Andersen 143(196). H. Andreasen 237(298). Arnfast 207(257). Balle 173(213). Binderup 194(214). Bundgård 82(102). Bühring 218(270). Christoffersen 146(225). Dithmer 327. Enemark 123(178). Felby 135(171). Flarup 161(216). Friisberg 64(106). Grevlund 373. Haarup 253(349). Carsten Hansen, Viby 238(281). Sv. B. Hansen 325. Hedebo 188(221). Leif Jensen, Vb. 211. N. P. Jensen 121(126). Sv. Aa. Jensen 186. V. Johnsen 361. E. Jørgensen 141. O. Jørgensen 221(293). Klüver 347. Kløve 254. K. Knudsen 74. O. J. Knudsen 238(349). B. O. Kristensen 306. Leif Kristensen 131. N. Kristoffersen 51(59). Kroll 274. Kvist 100. Lahn-Nielsen 47. Finn Larsen 127(159). Lea 161(163). Muus 110. Jens Nielsen 364. Jørgen Nielsen 177(251). V. J. Olesen 234(348). J. K. Pedersen 97. J. R. Pedersen 114. B. Petersen 209. Reeh 304. Rønø 33. Sand 219. L. C. Schmidt 329. Søndberg 143. L. S. Sørensen 173(196). P. Sørensen 234. K. Thorsen 158. Thrane 324. Tjørnhøj 217.

Partier fra Petropolis og Portoroz

fortsat fra side 321

den har været ofrene værd. Men Bronstein har nu kun et minut til de næste 16 træk... 24. —, Db5† 25. Ke3! h5 26. Sxh5, Dxb3† 27. axb3, Sd5† 28. Kd4, Se6† 29. Kxd5, Sxg5 30. Sf6†, Kg7 31. Dxc5, Tfd8 32. e6, fxe6 33. Kxe6, Tf8 34. d7, a5 35. Sg4, Ta6† 36. Ke5, Tf5† 37. Dxf5, gxf5 38. d8(D), fxc4 39. Dd7†, Kh6 40. Dxb7, Tg6 41. f4, Sort opgav.

korrespondanceskak

Indenlandske turneringer

Turneringsleder:
Axel Nielsen, Klostervej 23, 5000 Odense.
Tlf. (09) 12 52 50 . Giro 96 38

Landsholdsklassen 1973

L. 1973 er startet med følgende deltagere nævnt i lodtrækningsorden: Viggo Bové Quist, Bogen-se, Jens Chr. Lund, Bylderup, Finn Vester, Rødovre, Børge Nielsen, Holstebro, Axel Nielsen, Odense, P. Gallmayer, Hvidovre, Peder Madsen, Jelling, Hartvig Nielsen, Ejby Strand, P. Korning, Århus.

Afsluttede partier

Landsholdsklassen 1972: Finn Vester remis med Gunnar Nielsen, Johs. Brix Hansen vundet over Ove Søgård.

Mesterklassen: 175: 5/1.

1. klasse: 320: 7/3. - 321: 2/7. - 322: 6 - 7.

2. klasse: 672: 6/7. - 674: 6/2. - 677: 5/6. - 678: 5/7. - 679: 7/3, 6/5, 5/3. - 680: 7/6, 4-7, 3/1, 3/5, 3/7, 6/4, 1-6. - 681: 4-2, 5/1. - 682: 1-2, 1/4, 7/4, 6 er tavs, alle får 1 mod ham. - 683: 4/2, 2/5, 1-4. - 684: 5/3. - 685: 6 er tavs, alle får 1 mod ham.

3. klasse: 741: 6/1. - 747: 7/3. - 748: 1-4. - 750: 7/2, 2/4. - 752: 6/4, 5/2. - 753: 4/1, 3/5, 3-4, 1/6. - 754: 3/2, 6/4, 5/2, 6/2, 7/2, 6/7. - 755: 2-3. - 757: 5/6.

4. klasse: 658: 2/7. - 665: 3/1. - 666: 5/4, 3/5. - 667: 2/6, 1/4. - 669: 7/1, 3/2, 3/4. - 670: 3/4, 3/5. - 671: 5/7, 1/5, 5/4, 4/1, 7/3. - 672: 4/7. - 674: 3/2, 3/5.

Afsluttede grupper

III 741:

1. Jesper Holm, Hvidovre 1

2. Aa. R. L. Dahl, Juelsm.	3½	3.
3. H. F. Hansen, Albertslund	3½	3.
4. E. S. Larsen, Middelfart	4½	2.
5. Heine A. Svane, Gadbjerg	3½	3.
6. B. Kiel Jensen, Ø. Skærping .	5	1.
7. J. Overgaard, Søften	0	

IV 654:

1. Torben Balle, Århus	3	3.
2. H. O. Raahauge, Saksb.	3	3.
3. Aage Ludvigsen, Ikast	3	
4. Helge Nielsen, Frederiksh.	5	1.-2.
5. B. Schmidt, Fredericia	1	
6. Carsten R. Thomsen, Århus .	5	1.-2.
7. Arne Lund, Odense	0	

IV 658:

1. H. K. Rasmussen, Hillerød ...	1	
2. Aage Andersen, Jelling	4	2.
3. C. Å. Gregersen, Torsted	2½	
4. H. O. Hindborg, Køge	3½	3.
5. Laurits Skov, Hammel	2½	
6. Brian Kronvang, Aulum	5	1.
7. P. E. Kristensen, Fakse	2½	

Pokalturnering

Turneringsleder:
Jørgen Axel Nielsen, Kristiangårdsvej 3, 8330 Beder.
Tlf. (06) 93 67 90. Giro 16 96 15

Sidste chance!

Endnu er der enkelte pladser ledige til pokalturnering IV, men så skal tilmeldingerne også være mig i hænde senest 15/12, så vi kan komme igang 1. januar 1974.

Indskud, som skal indbetales på giro 16 96 15 samtidig med tilmeldingen, er stadig 20 kr. Husk at angive, om du er personligt medlem eller i givet fald den klub, gennem hvilken du er medlem af DSU.

Hurtigt avancement - ingen nedrykning - store præmier!

Jørgen Axel Nielsen

Holdturnering

Turneringsleder:
Preben Hougård Nielsen, Nr. Vilstrup, 7100 Vejle.
Tlf. (05) 82 74 38 . Giro 20 65 84

Udenlandske turneringer

Turneringsleder og repræsentant i ICCF:
Arne Henriksen, Syrenvej 34, 6880 Tarm.
Tlf. (07) 37 11 49 . Giro 10 59 15

Linjebetaling for turneringsindbydelser

De første 6 linjer af en turneringsindbydelse er gratis. For hver linje udover de 6 er prisen 5 kroner. + moms. Betaling skal ske på giro 2 08 01 (DSUs kasserer) umiddelbart efter, at indbydelsen er bragt i *Skakbladet*.

Kommende turneringer

Københavns Skak Unions åbne EMT 1974

Koord. EMT på *Kirsebærhavens skole, Kirsebærhaven 23-25, Valby*: 12-13/1, 19-20/1, 2-3/2 og 9/2. Københavns-, E og M fra kl. 13,00, 1-2-3. fra kl. 14,00 (Københavnsklassen ekstra runder torsdagene 17/1 og 24/1 kl. 18.30). *Indskud*: Københavnskl. 100 kr., E 60 kr., M 50 kr., 1. 40 kr., 2. 35 kr., 3. 30 kr., begynder (ikke koord.) 25 kr. Tilmelding med spillerkort senest 17/12 til *Ole Block, Rødager Alle 42 C, 2610 Rødovre, tlf. (01) 70 37 29*. Indskud til giro 8 72 51 (KSUs kasserer) kun for enkeltmedlemmer. Klubberne bliver opkrævet efter regning.

Nordsjællands Skak Unions EMT 1974, koord. EMT på *Ølstykke bibliotek 5-6/1, 19-20/1, 2-3/2 og 17/2, lørdage kl. 14 (dog 2/2 kl. 16.), søndage kl. 10 (E og M d. 17/2 dog kl. 9)*.

Klasser: E-M-1-2-3 + veteranklasse, *indskud* kr. 40-35 (E og M, øvrige kr. 25).

Tilmelding med indskud og spillerkort senest 15/12 til *Hans Skjoldager Andersen, Vigvejen 13, Vellerup, 4050 Skibby, tlf. (03) 32 92 03*.

Nordvestsjælland koordinerede EMT 1974 i *Uby by forsamlingshus. 7 lørdage i træk, 1. runde 5/1. M kl. 13, øvrige klasser kl. 14. Hængepartier den efterfølgende onsdag kl. 19 på Fårevejle centralskole. Klasser og indskud*: M-1-2-3-4 (4 ikke koordineret), kr. 35-35-25-20-15. Præmie til ca. hver 4. deltager. Indskud til *NVS' kasserer, Nordvej 2, Sandby, 4520 Svinninge, giro 22 69 49*. Tilmelding og spillerkort til *N. C. Berg, Steinckesvej 9, 4500 Nykøbing S, tlf. (03) 41 09 42*.

Indskud og tilmelding må være fremme senest 12/12. Arrangører: Nordvestsjælland Skakklubber.

Odenseturneringen 1974

Koord. EMT 7 lørdage i træk kl. 14, 1. runde 12/1. *Klasser*: E-M-1-2-3, *indskud*: kr. 45-35-25-25-25. Tilmelding med spillerkort senest den 29/12 til *Otto Nielsen, Rolf Krakesvej 52, 5200 Odense V, telefon (09) 12 80 60*.

Ringkøbing amtsmesterskabsturnering 1974

Koord. EMT på *Aulum missionshotel, 7 torsdage i træk, 1. runde 17/1. Klasser og indskud*: E 35 kr., M 30 og 1-2-3 25 kr. Tilmeldelse med spillerkort senest 10/1 til *Johs. Meldgård, Skjerk, 7490 Aulum, telefon (07) 47 23 58*.

Roskilde-kredsens åbne koordinerede EMT 1974

på *Hedegårdenes skole, Københavnsvej, Roskilde*. Fredagene 4/1, 11/1, 18/1, 25/1, 1/2 og 15/2 kl. 19.30 (18.30), 7. runde søndag d. 24/2 på *Teaterhotellet, Køge kl. 10.00 (9.00)*. *Klasser*: E-M-1-2-3, *indskud*: kr. 40-35-30-25-20, heraf anvendes 85% til præmier. Tilmelding med indskud og spillerkort senest 21/12 til *Jørgen Larsen, Lyngmosen 26, 2640 Hedehusene, telefon (03) 16 14 88*.

Sønderjysk EMT 1974, koord. EMT på *Hansens Gæstgivergård* i Tinglev. 13/1, 27/1, 10/2 og 23/2. *Klasser*: E-M-1-2-3- + veteran kl. *Indskud*: kr. 30-25-20-15-15-15. Tilmelding med indskud og spillerkort senest 22/12 til *H. Johansen, Hovedgaden 94, 6360 Tinglev, telefon (04) 64 42 43*.

Ålborg Skakrings byturnering 1974

Koordineret EMT på *Ungdomsgården, Kornblomstvej. 19-20/1, 2-3/2 og 16-17/2, lørdage kl. 13.00 (14.00) og søndage kl. 8.30 (9.00), 20/1 til lige kl. 15.00. Klasser*: E-M-1-2-3. *Indskud*: Sen. kr. 25., jun. og pens. kr. 15. Tilmelding med spillerkort senest 4/1 til *N. Kjærulff Jensen, Sdr. Trandersvej 28, 9250 Gug, telefon (08) 13 97 03 (efter 18.00)*.

Nytårsturnering i Varde

Varde Skakklub indbyder til weekendturnering på *Varde Gymnasium* d. 5. og 6. januar 1974. Hurtigskak, 9 runder, 45 min. pr. spiller pr. parti, schweizersystem, seeding i de 4 første runder. 1. runde lørdag d. 5/1 kl. 13,00, *præmieuddeling* søndag ca. kl. 20,30. *Indskud*: seniorer kr. 30, juniorer og pensionister kr. 20. Tilmelding med indskud og angivelse af spillestyrke senest 20/12

til Alfred Lassen, Karlsgårde, 6800 Varde, telefon (05) 26 42 12. Indskud betales på postanvisning.

1. internationale juleskaktturnering i Vojens

Arrangør: Vojens Skakklub. Hurtigskak, 45 min. pr. spiller pr. parti, 9 runder schweizer med seeding. *Spillested*: Bregnbjergskolens aula, Vojens. *Spilletid*: Start 29/12 kl. 13. præmieuddeling 30/12 kl. 19. Der spilles i 2 grupper, basis for 2. og 3. klasse, samt *mestergruppen* for øvrige. *Indskud*: Mester 35 kr., basis 25 kr., juniorer og pensionister 20 kr. *Præmier*: Pengepræmier afhængig af deltagertal, 1 pr. min. 500 kr. Derudover gavepræmier. Tilmelding med indskud og angivelse af spillestyrke senest 14/12 til J. Paulsen, Solsikkevej 3, 6500 Vojens, tlf. (04) 54 18 22.
-mkl

Det åbne NM i hurtigskak 1974 (Astoriaturneringen), 12-13/1, 7 runder monrad, 45 min. pr. spiller pr. parti. *Samlet præmiesum* Nkr. 3500 + gaver, *indskud* Nkr. 75 (M-klasse) og Nkr 50/25 (klasse 1, sen./jun.) Tilmelding senest 28/12 til Hotel Astoria, N-2300 Hamar, Norge.

Koordinerede turneringer

Ballerupturneringen 1973

Den 4. koordinerede Ballerupturnering havde i år samlet 102 deltagere fra 27 klubber. Resultater:

Mesterklassen (8 deltagere)

1. Claus Christensen, Gladsaxe	5½
2. Villy Paldan, Gentofte	5½
3. Bjarke Kristensen, Tårnet	4½

1. klasse A (18 deltagere)

1. Lund Andersen, Lyngby-Virum	6
2. Johs. H. Seidelin, Herlev	5½
3. Viggo Lomborg, Herlev	5

1. klasse B (16 deltagere)

1. Ole Schwenger, Studenterne	5½
2. Hans O. Strauss, Gladsaxe	5

2. klasse (28 deltagere)

1. Mads Reinert, Gladsaxe	6
2. Kim Bjeldstrand, Brønshøj	5½
3. Leif Bernard, pers. medlem	5½
4. Klaus Hansen, Gladsaxe	5
5. J. Schwartzlose, Studenterne	5

3. klasse A (16 deltagere)

1. Døssing Kristensen, KFUM	5½
2. Jørgen Hansen, Tårnet	5
3. Palle Hegelund, Amager	5

3. klasse B (16 deltagere)

1. Steindor Købsted, Ballerup	5
2. Kjeld Jensen, Tårnet	5
3. Valdemar Hansen, Skovlunde	5
4. Lars C. Andersen, Herlev	5

Georg Rasmussen

Dianalund 1973

Sydvestsjællands skakklubber stod som arrangør af turneringen, der samlede 58 deltagere. Resultaterne:

Mesterklassen (8 deltagere)

1. Hans D. Petersen, Ringsted	5
2. E. Nicolaisen, Roskilde	4½
3. Vagn Madsen, Slagelse	4½

1. klasse (14 deltagere)

1. John H. Petersen, Slagelse	5½
2. Torsten Jepsen, Slagelse	5½
3. J. P. Hansen, Sorø	4½

2. klasse (16 deltagere)

1. Allan Larsen, Korsør	6½
2. Bent Andersen, Dianalund	5
3. Helge Jensen, Dianalund	4½

3. klasse (20 deltagere)

1. Sv. Å. Bertelsen, Dianalund	5½
2. Erik Mikkelsen, Korsør	5
3. Poul Christensen, Dianalund	5
4. Aksel Hansen, Sorø	5
5. E. Johansen, Dianalund	5

Willy Lundgreen

Herning byturnering 1973

er afviklet med 74 deltagere, Mesterklassen var overkvalificeret ved deltagelse af 3 E-spillere. Resultaterne blev følgende:

Mesterklassen (10 deltagere)

1. Sigfred From, Herning Skf.	6
2. Søren Michelsen, Herning Skf.	5½
3. St. Funch Petersen, Hern. Skf.	5
4. Evald Lauridsen, Herning Skf.	5

1. klasse (20 deltagere)

1. C. Pedersen, Herning Skf.	5½
2. Svend Graversen, Herning Skf.	5½
3. Bjarne Odgård, Herning Skf.	5
4. Bent Meedom, Herning 1926	5

2. klasse A (14 deltagere)

1. Charles V. Jensen, Kibæk	5
2. Poul Thuesen, Herning 1926	5

2. klasse B (14 deltagere)

1. K. L. Jensen, Herning 1926	5

3. klasse (16 deltagere)

1. J. L. Jensen, Herning 1926	5
2. Jens Kr. Jensen, Ikast	5

Tage Sørensen

Holstebro åbne byturnering 1973

spilles hvert år i august-september som koordineret turnering og havde i år samlet rekorddeltagelse; 72 var med. Resultaterne:

Eliteklassen (8 deltagere)

1. Sigfred From, Herning	6½
2. Erling Høiberg, Århus	5
3. Poul E. Nielsen, Sct. Jørgen	4½

Mesterklassen (8 deltagere)

1. Peter H. Sørensen, Thyholm	5
2. Åge Sørensen, Vinderup	4½
3. K. Brandt Lassen, Lemvig	4½

1. klasse A (8 deltagere)	
1. Finn Jensen, Skive	6½
2. Niels Olesen, Holstebro	5½
1. klasse B (8 deltagere)	
1. Klit Andersen, Holstebro	5½
1. klasse C (8 deltagere)	
1. Vera Lindholm, Sct. Jørgen	5½
2. klasse (18 deltagere)	
1. Laurits Buskbjerg, Aulum	5½
2. Kr. Svendsen, Holstebro	5
3. Kurt Gravgård, Struer	5
4. Karl Andersen, Holstebro	5
3. klasse (14 deltagere)	
1. Aug. Christensen, Holstebro	5½
2. Egon Mourtisen, Holstebro	5

Herman Dam

Hornsherredturneringen 1973

Hartvig Nielsen, Bramsnæs vandt en bemærkelsesværdig sejr med 6 af 7 mulige i E-klassen. Dermed vender han tilbage til L-klassen, som han sidst deltog i i 1961! Resultaterne:

Eliteklassen (8 deltagere)	
1. Hartvig Nielsen, Bramsnæs	6
2. Niels Lauritzen, Roskilde	5
Mesterklassen (8 deltagere)	
1. Gerner Carlsson, Vanløse	6½
2. Benny Stender, Hillerød	4
3. Preben Larsen, Roskilde	4
1. klasse	
1. Stig Jensen, Roskilde	5
2. Klaus Berg, Nykøbing S	5
2. klasse	
1. Michael Nielsen, Dragsholm	6
2. Henrik Dybdal, Roskilde	5
3. Hilbert Jensen, Horns Herred	5
3. klasse	
1. B. Juul-Jensen, Bramsnæs	6
2. Kaj Johansen, Bramsnæs	5½

Flemming Skjoldager

Næstved EMT 1973

40 spillere deltog i turneringen, som var arrangeret af Præstø, Vordingborg og Næstved skakklubber. Resultaterne blev:

1. klasse (12 deltagere)	
1. Flemming Preuss, Næstved	6
2. Verner Nielsen, Kalvehave	6
3. Bent Pedersen, Hårlev	5½
2. klasse (14 deltagere)	
1. Erik Nielsen, Næstved	5
2. Erik Jørgensen, Næstved	5
3. Richard Møller, Næstved	5
4. Anders Binderup, Næstved	5
3. klasse (14 deltagere)	
1. Niels O. Jensen, Nykøbing F	6
2. Per Rasmussen, Næstved	5½

Helge Olsen

Skjern 1973

Turneringen, som ialt havde samlet 46 deltagere, gav følgende resultater:

Mesterklassen (8 deltagere)	
1. Børge Nielsen, Sct. Jørgen	5½
2. Jens O. Nielsen, Ølgod	5½
3. Brian Isaksen, Centrum	4
1. klasse (12 deltagere)	
1. H. P. Holmgård, Skjern	5½
2. Arne Præstholm, Lemvig	5½
2. klasse (14 deltagere)	
1. Leif Kristensen, Ringkøbing	5
2. Niels Højgård, Ølgod	5
3. klasse (12 deltagere)	
1. M. Chr. Madsen, Skjern	6
2. Vagn Nygård, Kibæk	4½

Knud Mathiasen

Sydjysk EMT 1973

Vejen Skakforening har i efteråret afviklet sin 6. koordinerede EMT med 124 deltagere. Turneringen er blevet meget populær, hvilket bl.a. har givet sig udtryk i et støt voksende deltagerantal. Titlen som sydjysk mester blev overtaget af John Rødgård, Esbjerg. Resultaterne i øvrigt:

Eliteklassen (8 deltagere)	
1. John Rødgård, Esbjerg	5
2. H. W. May, Haderslev	4½
3. Torben Larsen, Vejle Skakklub	4
Mesterklassen (20 deltagere)	
1. Egon Laugesen, Vejlbj-Risskov	5½
2. Bjørn Laursen, Evans	5½
3. P. Øgård Madsen, Evans	5
4. Brian Isaksen, Centrum	4½
5. G. Engelbret-Pedersen, Vejen	4½
6. G. Sloth Jensen, Vojens	4½
1. klasse A (20 deltagere)	
1. Palle Thomsen, Ribe	5½
2. John Fog, Vejen	5½
3. Martin Clausen, Centrum	5½
4. Børge Guldager, Evans	5
1. klasse B (18 deltagere)	
1. Jens O. Fries Nielsen, Esbj.	6
2. Erik Andersen, Esbjerg	5½
3. Brian Damgård, Vorbasse	5
2. klasse A (18 deltagere)	
1. Johs. Boysen, Jerne	6
2. Hans Pedersen, Centrum	6
2. klasse B (18 deltagere)	
1. Torben Forsberg, Springeren	5½
2. Ove Matras, Centrum	5
3. Jan Kås Petersen, Vojens	5
4. Bjarne Straszek, Holsted	4½
3. klasse (22 deltagere)	
1. Else Thygesen, Brørup	6
2. Jørgen P. Andersen, Brørup	5
3. Arne Madsen, Vejen	5
4. Oluf Forsberg, Springeren	5

Sigfred Olsen

Festugeturneringen i Århus 1973

Efterårets koordinerede turnering arrangeret af

Århus Skak Union startede i slutningen af festugen i Århus og sluttede ca. en måned senere. Der var 81 deltagere og resultaterne blev:

Eliteklassen:

1. Bo Jacobsen, Vejlbj-Risskov	9
2.-3. Svend Pedersen, Vejlbj-Risskov	8
2.-3. Kaj Rosell, Vejlbj-Risskov	8
4. Vagn Jensen, Vejlbj-Risskov	6

Mesterklassen (12 deltagere)

1. Hans Rasmussen, Brabrand	5½
2. Torben Rosell, Vejlbj-Risskov	5
3. Henrik Wendelbo, Vejlbj-Risskov	5

1. klasse (22 deltagere):

1. Peter Locht, Nordre	5½
2. Ernst K. Petersen, Nordre	5½
3. Dan Sörensen, Nordre	5½

2. klasse (20 deltagere)

1. P. E. F. Kristensen, 1968	5½
2. Klaus Mosegård, Nordre	5
3. Peter Pedersen, Nordre	5
4. John Hansen, Skolernes Skk	5

3. klasse (16 deltagere):

1. Keld Thomsen, Skolernes Skk.	5½
2. Brian Larsen, Trøjborg	5
3. Gert Larsen, Nordre	5

hr

Andre turneringer

Skakklubben Centrum's 2. hurtigskakturnering

Turneringen, der blev spillet 15-16/9, havde i år 66 deltagere, heraf 17 fra Tyskland. 22 var seedede, men vinderen samt nr. 4, 5 og 6 var alle useedede! Resultaterne:

1. Poul G. Jensen, Varde 7½, John Rødgård, Esbjerg Skf. 7, 3. Hans Uwe Kock, Neumünster 7, 4. J. O. Fries Nielsen, Esbjerg Skf. 6½, og 5. Karl Stahl, Neumünster 6½.

Useedede: 1. Jürgen Nickel, Flensburg 7, 2. Klaudi Andresen, Outrup 5½, 3. Ingo Schüler, Norderstedt 5½.

2. klasse: 1. Jens Frederiksen, Büdelsdorf 5½, 2. John Hansen, Outrup 5½.

3. klasse: 1. Niels S. Nielsen, Centrum 4½, 2. Niels E. Nielsen, Esbjerg Skf. 4.

Esbjerg Skf. II vandt holdpræmien med 19 points.

Finn Larsen

Roskildeturneringen 1973

Den ikke-koordinerede Roskildeturnering fik i år følgende resultat:

Mesterklassen: 1. Verner Danielsen 5½, 2. J. Løvgreen Nielsen 5, og 3. Hans P. Lorentzen 4.

1. klasse (22 deltagere): 1. Frede Carlsen 5½, 2. Peder Danielsen 5, 3. Jørgen Lindelius 5, 4. Ebbe Rostorp 5, og 5. Stig Jensen 5.

2. klasse (14 deltagere): 1. Tommy Andersen 5½, 2. Per Lunde Jensen 5.

3. klasse (14 deltagere): 1. Georg Jensen 6, og 2. Bjarne Marcussen 5½. Flemming Karlsten

Omslagsdiagrammet - til minde om Leonid Stein

Skakverdenen led i 1973 et smerteligt tab ved stormester Steins alt for tidlige bortgang. Som eksempel på Steins skakkunst bringer vi hans parti mod Portisch fra interzoneturneringen i Stockholm 1962, som fik 1. skønhedspræmie.

I stillingen på omslaget fandt Stein følgende smukke kombination:

19. Sxg7!! Nu fører 19. —, Kxg7 20. Lf6† til hurtig mat. 19. —, Lxc4 20. Lf6!! Pointen. 20. —, Lxe2 fører til mat efter 21. Sf5†, Kg8 22. Sh6†. 20. —, Le7 21. Df3!, sort opgiver.

Partiets forløb frem til diagrammet var:

5483 Siciliansk

Hvid: Stein Sort: Portisch

1. e4, e5 2. Sf3, e6 3. d4, cxd4 4. Sxd4, a6 5. Ld3, Sf6 6. 0-0, Dc7 7. Sd2, Sc6 8. Sxc6, bxc6 9. f4, Lc5† 10. Kh1, d6 11. Sf3, e5 12. fxe5 dx e5 13. Sh4, 0-0 14. Sf5, Le6 15. De2, a5 16. Lc4, Kh8 17. Lg5, Sd7 18. Tad1, Sb6.

danmark rundt

fortsat fra side 314

blev han straks klubmester. For at møde stærkere modstandere begyndte han omkring 1950 at spille korrespondanceskak i en gruppe i 1. klasse i Dansk Skak Unions korrespondanceturnering. Han vandt gruppen med 5½ af 6 og samme resultat opnåede han i den følgende gruppe i mesterklassen. Hans næste turnering var landsholdsklassen 1953, som han blev en overlegen vinder af med den imponerende score 11 af 12 og dermed danmarksmester. Siden har han kun deltaget i internationale turneringer, hvor hans bedste præstation er næstbedste score ved bræt 2 i semifinalen til den 5. korrespondanceolympiade (1962-65) med 10½ af 13.

Når disse linjer først fremkommer nu skyldes det at Arne Henriksen af beskedenhed udtrykkeligt havde bedt om, at der ikke kom nogen »officiel« fødselsdagstale i Skakbladet. Dog er jeg sikker på at Arne Henriksen ikke har noget imod denne forsinkede fødselsdagshilsen fra en af de mange, som takket være hans ihærdige og inspirerende ledelse af de udenlandske korrespondanceturneringer har haft stor fornøjelse af at deltage i internationale holdkampe og -turneringer. Når man selv har deltaget i disse turneringer og

har oplevet med hvilken omhu og interesse Arne Henriksen følger hver enkelt spillers partier, forstår man hvorfor Danmark har haft så mange gode internationale resultater, både individuelt og i holdkampe, i de senere år.

Hans Rasmussen

verden rundt

Bent Larsen vandt på Filippinerne

I slutningen af oktober og begyndelsen af november er der blevet spillet en ret stærkt besat international turnering i Filippinernes hovedstad, Manilla. Bent Larsen deltog og sluttede på førstepladsen.

Halvt stormesterresultat til Svend Hamann

Svend Hamann har deltaget i en international turnering med 12 deltagere i Barcelona 20. oktober - 4. november. Efter en forrygende start med 6 gevinster i de første 6 runder fandt han ud af at han kun manglede 2 p. for at opnå et stormesterresultat. Det lykkedes at hale 4 remisser i land i de sidste 5 runder og slutresultatet blev 8 p. og en delt andenplads sammen med IM Diez del Corral, Spanien. Turneringen vandtes af IGM Smejkal, Tjekkoslovakiet med 8½ p.

USA-mesterskabet 1973

Efter i mange år at være blevet spillet i New York blev mesterskabet for USA i år til en afveksling spillet i El Paso (Texas). Turneringen blev spillet 8.-28. september og sluttede overras-

kende med at IGM Kavalek måtte dele førstepladsen med den ukendte 26-årige californiske mester John Grefe. Vinderne fik 9½ p. (af 12) og efterfulgtes af 3. IGM Browne 8½, 4. Tarjan 7½, 5.-6. IGM Evans og IGM Benko hver 6½, 7. Karklins 6, 8. Mednis 5½, 9. IGM Bisguir 5, 10. Gilden 4, 11. Martz 3½, 12.-13. IM D. Byrne og Kane 3.

Københavns Skak Union atter vinder af Fjrstadsmatchen

Den årlige match (hurtigskak) mellem hold fra København, Hålsingborg, Malmö og Lund blev i år spillet i Hålsingborg den 23. september. Trods mange afbud blev København endnu en gang vinder af matchen. KSU sluttede med 20½ p. fulgt af Lund 16½, Hålsingborg 14 og Malmö 9½ p.

Det danske hold bestod af: 1. Svend Hamann, 2. Brinck-Claussen, 3. Steen Fedder, 4. Kai Bjerling, 5. Jens Kristiansen, 6. Michael Kjærbye, 7. Per Auchenberg, 8. Allan Jensen, 9. Thorbjørn Rosenlund og 10. Poul E. Hansen. - Steen Fedder og Thorbjørn Rosenlund blev topscorere ved at vinde alle deres 3 partier.

Dameturnering i Degersfors

Den svenske klub Degersfors SS har fejret sit 50-års jubilæum med en dameturnering, hvortil 4 danske damer var indbudt.

Klasse I vandtes af Solveig Haraldsson, Sverige med 5 p. (af 6). Inger Møller, Danmark blev nr. 7 med 2 p. I klasse II blev Gudrun Levald, Danmark nr. 2 med 5 p. De to andre danske deltagere var Karen Rosseland og Agnes Kuhn-münch som begge fik 4 p.

SKAKBLADET, udgivet af Dansk Skak Union, udkommer hver måned. Abonnement kan tegnes på Skakbladets Ekspedition. Abonnementspris pr. år: kr. 36,00 (inkl. moms og forsendelse).

Færøerne, Norge, Sverige, Finland, Island: kr. 36,00 pr. år (inkl. forsendelse). Øvrige udland: kr. 40,00 årligt (inkl. forsendelse).

Dansk Skak Unions forretningsudvalg:

Formand: O. Schøller Larsen, Byvej 254, 2650 Hvidovre. Tlf. (01) 78 81 28.

Kasserer: R. Falborg, Akademihaven, 4180 Sorø. Tlf. (03) 63 11 25 (kl. 13-18). Giro 2 08 01.

Sekretær: Niels Kr. Sørensen, Åkjærvænget 16, Højen, 7100 Vejle. Tlf. (05) 86 33 38.

Juniorleder: Ole Balslev, Tørresager 4, 6760 Ribe. Tlf. (05) 42 04 45.

Korrespondanceskak: Knud Fischer, Akacievej 1, 6600 Vejen. Tlf. (06) 36 20 20 (kl. 18.30-20.00).

Dansk Skak Unions spilleudvalg:

Alle henvendelser til: Th. Haahr, Jægersborgvej 126, 2820 Gentofte. Tlf. (0133) 5016.

Redaktion:

Ledende redaktør: Hans Rasmussen, Egebjergvej 34, 8220 Brabrand. Tlf. (06) 26 25 07.

Skakbladets ekspedition: Akademihaven, 4180 Sorø. Tlf. (03) 63 11 25 (kl. 13-18). Giro 2 08 01.

Trykt i Special-Trykkeriet ved Jørgen W. Jensen, 8800 Viborg.

Skakure

Skakuret »Olympia«. Førsteklasses, driftssikre værker, med gangviser og faldvinge, i lys, skrånstående kasse, 19,5 x 12 cm	150,00
Skakuret »BHB Extra«. Gode, driftssikre værker, med gangviser og faldvinge, i opretstående plastickasse, 15 x 8 cm	112,00
Skakuret »BHB Standard«. Gode, driftssikre værker, med gangviser og faldvinge, i lys, opretstående kasse, 15 x 8 cm	120,00
Skakuret »BHB Luxus«. Gode, driftssikre værker, med gangviser og faldvinge, i hvid opretstående plastickasse, 15 x 8 cm	125,00
Skakuret »BHB Export«. Gode, driftssikre værker, med gangviser og faldvinge og med automatisk træktæller, i lys, opretstående plastickasse, 15 x 8 cm	182,00

Skaklitteratur

Bent Larsen: Spaskij-Fischer 72 . Turneringsbog om VM-matchen i Reykjavik. Alle 20 partier udførligt kommenteret samt Larsens betragtninger om forberedelsen og vanskelighederne med gennemførelsen af matchen m.m. Glimrende og billig bog	20,70
Børge Andersen/Hartvig Nielsen: Lettisk gambit . Variantoversigt samt analyser af radiopartiet Eric Arnlind-Børge Andersen. Historisk afsnit, mange billeder	15,00
Schach-Informator, bind 15 . Indeholder 688 partier fra 1. halvår 1973, 90 parti-slutninger, 24 turneringstabeller m.m.	58,00
Alle tidligere udkomne bind af Schach-Informator kan stadig leveres.	
Kristensen/Nielsen: Alt om skak . Vi har overtaget restoplaget af denne store, gedigne skakbog, der bl.a. indeholder følgende afsnit: Spilleregler, åbningsspillet, den tvingende kombination, Aron Nimzowitsch, nordiske partier, skakstrategi, amatørrens teknik og kampmoral, slutspillet, Nimzowitsch kommenterer, problemkunsten og det praktiske spil, Bent Larsen spiller - foruden et væld af glimrende partier, billeder, studier og opgaver, 468 sider, indb. i lærrebsbind. Oprindelig pris kr. 126,00, leveres nu til fantasipris	46,00
H. Enevoldsen: Skoleskak . Nyudkommen lærebog, der er særdeles velegnet såvel til selvstudium som til undervisning af begyndere, 399 sider	48,00
M. Euwe: Theorie der Schacheröffnungen, 12 bind .	
Bind 1/2 (i et bind): Ortodoks dronninggambit, Cambridge Springs, Tarrasch m.m.	29,00
Bind 3: Slávsk, Albins modgambit, Modtaget dronninggambit, Colle, Dronningbondespil m.m.	33,00
Bind 4: Nimzo-Indisk	45,50
Bind 5: Kongeindisk, Grünfeldindisk, Gammelindisk, Dronningindisk m.m. Ny fuldstændig omarbejdet og stærkt udvidet udgave	71,00
Bind 6/7 (i et bind): Budapestergambit, Blumenfeldgambit, Hollandsk, Katalansk, Engelsk, Bird, Froms Gambit, Benoni m.m.	55,50
Bind 8: Fransk, Caro-Kann	29,50
Bind 9: Siciliansk, Aljehins forsvar, Skandinavisk, Jugoslavisk	32,00
Bind 10: Spansk, Tre- og firspringerspil	42,00
Bind 11/12 (i et bind): Preussisk, Italiensk, Skotsk, Russisk, Philidor, Evansgambit, Kongegambit, Wienerparti, Centrumsgambit	51,50
Estrin: Theorie und Praxis des Zweispringerspiels , 2. udgave, 104 sider	57,00
Kotow: Lehrbuch der Schachtektik . Bind 1, 269 sider	36,75
Koblenz: Lehrbuch der Schachtaktik . Bind 2, 344 sider	44,50
Koblenz: Lehrbuch der Schachstrategie . Bind 1, 262 sider	42,50
Kotow: Lehrbuch der Schachstrategie . Bind 2, 278 sider	42,50

Skakbladepakke

10 forskellige skakblade fra hele verden, nyere og ældre mellem hinanden. Masser af interessant læsning, partier, opgaver m.m. 20,00
Alle priser er inklusive moms. Ved forudbetaling må der medsendes et beløb til porto.

AXEL NIELSENS SKAKFORLAG

Klostervej 23, 5000 Odense - Telf. (09) 12 52 50
Dansk postgiro 9638 - Svensk postgiro 54 70 03 - Norsk postgiro 99324

2900 HELLERUP
POPPELHØJ 16
203 HR KIM TELLING